

Harvard College Library

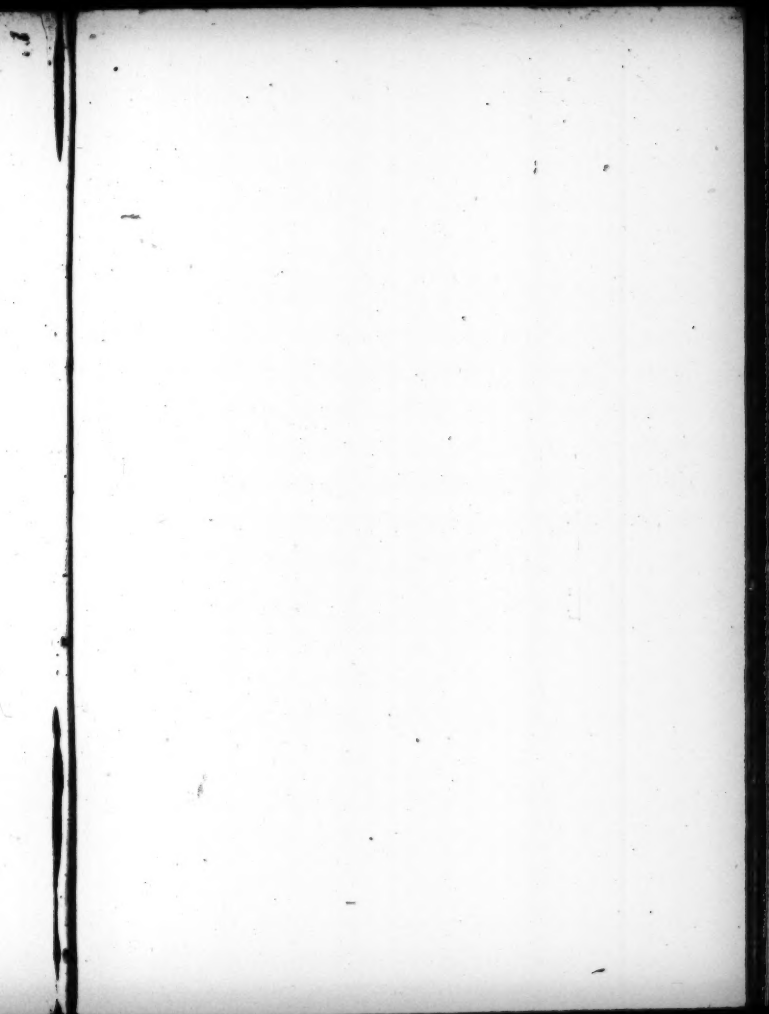

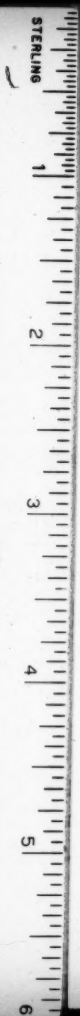
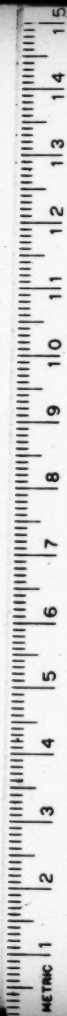
**BOUGHT WITH MONEY
RECEIVED FROM THE
SALE OF DUPLICATES**

Harvard College Library

**BOUGHT WITH MONEY
RECEIVED FROM THE
SALE OF DUPLICATES**

IN
n

In

J

Coll

Ty

Felicitas Ultimi Sæculi:

Epistola

IN QUA, INTER ALIA, CALA-

mitosus ævi præsentis status seriò deplo-

ratur, certa felicioris posthac spes osten-

ditur, & ad promovendum publicum

Ecclesiæ & Rei literariæ bonum

omnes excitantur:

In gratiam Amici cuiusdam paulo ante obitum,

Scripta à Reverendo Viro

JOHANNÉ STOUGHTONO,

SS. Theol. Dectore,

Coll. Emanuel. Cantabr. olim socio, postea,

Ecclesiæ Aldermanburiensis Londini,

Pastore dignissimo:

Nunc, post decessum ejus ad fidem

autographi, publici juris facta

à

S. H.

LONDINI,

Typis Richardi Hodgkinson, impensis

Danielis Frere habitantis in Parva

Britannia, ad insignè Tauri rubri.

Anno MDCXL.

THE [illegible] OF [illegible]

[Faint, illegible text block]

[Faint, illegible text block]

II

Pr

He

Pic

To

Cur

Fau

Illuſtriſſimo & Celiſſimo Prin-
cipi ac Domino.

D. GEORGIO RAKOCI,

Principi Tranſylvaniae, partium regni Hunga-
riae Domino, & Sicularum Comiti &c.

Heroi pio, prudenti, forti, felici, pietatis, ſapientiae
& literarum Amatori, Proteſtori & Pro-
pagatori incomparabili,

Poſthumum hoc Opuſculum

Viri

Pietate, Doctrina, bene de omnibus merendi Studio
inter ſuos celeberrimi,

Totque ac tam inſignium in Principali illo faſtigio
virtutum, ut Admiratoris, ita Laudatoris
candiſſimi,

Teſtandae ſuae,

Cum in Amicum deſunctum pietati, Tum vel in primis of-
ficioſae, in tam late fulgens, Vivum, Neſtoreiſque
annis digniſſimum Europae noſtrae
Sydus, reverentiae,

Dedicat Conſecratque

Fauſtaque Eidem omnia, non minus calido voto, quam ip-
ſeniet in hoc ſcripto *o mangelas*, comprecatur.

Samuel Hartlibius.

1970-1971

into 250 g

Schizothorax

Samuel Hartlibius
BENIGNO LECTORI

salutem dicit.

Inter complurium hujus loci carissimorum amicorum immaturos obitus, nullus propè acerbior mihi accidit quam *Reverendi Stoughtoni*, in ipso ætatis vigore paucis abhinc mensibus extincti. Summo ejus amore pariter, & veneratione me impleverat, præter alias raras ingenii & doctrinæ dotes erectus & alacer ejus non sibi & suis tantum intentus, sed ad totius quodammodo Ecclesiæ Christianæ rei que literariæ salutem expansus animus: quem quidem in vastam adeo curam non aliqua laxabat πολυπραγμοσύνη, sed vera illa potius *εὐλαστὴν* quæ ex monito Apostoli, non quæ sua sed quæ proximi sunt, quærit. Bonis enim malisque publicis haud aliter afficiebatur, quam reliquorum constitutione affici solet, quodlibet in corpore humano membrum. Novi roboris quippiam, mystico illi corpori

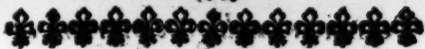
pori accedebat? plus quam propria prosperitate la-
batur. Nova aliqua clades infusa erat? acris, quam
domesticisangebatur malis. Ubi vero auxilium quoque
ejus necessitates alienae flagitarent, dici non potest, quam
alacritatem eas sublevandi, quem ardorem ostenderit,
veluti cardine muneris sui in hoc collocato, ut & quam-
plurimis prodesset ipse, & in idem studium alios, quā
voce quā exemplo concitaret. Ques, si semel iterum-
que monitos rogatosque remissiores nihilo minus in eo
observaret, minimè id ut rem leviculam animo dimit-
tebat: Quin immo non sine gemitu, paucis ante obi-
tum diebus, questus mihi est, nulla re, jam ab aliquot
annis vexatū æque & quodammodo exesum fuisse spiritū
suum, quam, quod privatorum commodorum nimis
studiosos, publicorum, ad stuporem usque negligentes
comperisset etiam eorum plurimos: In curia vero hūc
fuit minime prætexere potuissent, qui magnam alio-
qui pietatis speciem præ se tulissent opum egestatem. Ju-
stam enim exinde causam sibi natam dubitandi de pro-
fessionis plurimorum sinceritate, justumque insuper
inecessisse metum, ne illud caritatis inter Christianos
frigus opinione celerius & vehementius incendat iram
Dei. Hujus præclari animi ejus, quem toto vitæ cursu
mirifice expressit, testimonium ad posteros non leve
feret præsens hoc opusculum: quod in gratiam Do-
ctissimi & sibi carissimi cujusdam Hungari, nomine
Tolnei, patriam repetituri, primo caput, & paucis
paginis absolutum, postea, revocatus ad ulteriorem com-
mertationem argumenti suavitate, multis partibus auctius
reddidit, morbo vero letali paulo post oppressus, fidei meæ
concredidit, & si forsan communicari id secum alii cu-
perent, à nullo alio quam à me id publicari voluit. Ac
mihi quidem nihil majori fuisset curæ, quam ultimæ tan-
ti Amici voluntati, quā religiosissime morem gerere, nisi
proposito isti & cupiditati meæ alius quispiam prævertis-
set. Nam dum multorum impulsus precibus, in hisce
cogitationibus versor, ecce ex improvviso, Bibliopola,
pror-

prorsus antea mihi ignotus me convenit, an in lucem dare scriptum illud constituissem rogat: cum annuissem, pene se quoque ejus, ait, exemplar esse, ejusque imprimendi potestatem à librorum Censoribus sibi jam factam, reliquisque adeo omnibus (vi scilicet privilegii, Bibliopolis hujus loci omnibus concessi) adeptam. Se proinde, editionem ejus illico adornaturum, summi vero beneficii loco habiturum si quid circa eam monendum haberem. Quamquam isto ejus cepto non parum commoverer, infinitisque pene negotiis aliis distringerer, quia tamen ferendum esse cernerem, quod mutari non posset & voluntati Authoris *τῷ ματρί* satisfactum nihilo minus magnopere cuperem, quod in tantis deprehensus angustiis potui, feci. Dedi Bibliopolæ autographum ipsum, jussique cum suo exemplari id quam diligentissime comparare, expositis simul, quæ in editione, præcipue existimarem observanda, denique ultimæ correctionis laborem mihi depolsci. Sed, cum nec novum prorsus exemplar impressioni accommodatum, per occupationum aliarum multitudinem conficere, nec prælo subinde affidere liceret, omnibus meis monitis & inculcationibus cavere non potui, quo minus (ut de aliis non dicam,) hic in excudendo sane non levis error committeretur. Impenderat Author scriptioni huic non parum industriz operamque inprimis dederat, ut materiam, magna sui parte per se minus gratam, insignibus quibusdam verborum & sententiarum luminibus lectori commendaret, adeo quidem, ut amicis quibusdam videretur in ornatu isto pene modum excessisse: Quo facilius igitur in oculos omnium incurrerent *ἱμπεριχώρηται*, peculiari typorum genere exprimi eâ voluit, quæ & ob eâ causam in manu-scripto partim literarum tantum initialibus majusculis, partim ipsa literarum diversitate, à reliquo contextu satis accurate distinxit. Id vero, cum forsitan ex Bibliopolæ relatione non satis caperent operæ, nec operose deo inquirere tanti ducerent, discrimen hoc minime observatum est, sed cuncta eo plane modo quo
auto-

autographum ea exhibuit expressa. Prima statim phila-
lura conspecta, non omiseram castigare hanc negligen-
tiam, sed in secunda longe major apparuit. Ut tandem,
cum, & Typographo tantam erratorum multitudinem
corrigitur gravante, nec ipsomet Bibliopola cui in festi-
natione omnia sita erant, facile patiente editionem hoc
pacto procrastinari, nullum cernerem reliquum moni-
tis meis locum, cedere sim coactus voluntati eorum, qui
fidem in excudendo, quam iudicium ostendere malue-
runt. Quod, ut hic indicarem, Authoris & mea in-
teresse arbitratus sum, ne quis insolita illa per totum
scriptum characterum inaequalitate offensus, alienam
culpam, alterutri nostrum assignaret, simul, ut in se-
quenti editione error iste tanto melius posset emendari.
Bondini, Anno 1639, 113 Cal. Nov.

(1)

Domino

TOLNEIO Hungaro-
Transylvano,

Salutes omnes, Romanam

Ἑλληνικὴν, unà cum Græca χαρακτῆρ:

Philosophicam εὐταγῆται, cum

Christiana εὐδαίμων, sive

stylo potius Apostolico

ἡγεῖται καὶ ἐπιτελεῖται.

Edet æternumque se-
debit animo, penitus
penitusq; Clavo qua-
si Trabali fixa me-
moriam suavisimæ consuetudinis,
quæ mihi tecum intercessit, apud
nos annos jam aliquot agente,
studiorum causa, virorum optime

A

Tolneic :

(2)

Tolneic : intelligo te patriam cogitare : nisi res angusta domi nobis obstaret, quā fortuna tennis, quā ingenii magis, nunquam discederes à nobis vacuus sine viatico, vel auxiliū necessario, vel etiam Consiliū honorario : libet saltem, neque id eripiet tibi tenuitas mea, vel fortuna, vel ingenii, quem sancto nomine pietatis, & sacris auspiciis, unice devinctus, apud nos harentem meritò dilexerim, ejusdem soli nutu pietatis, & summis imperiis obstrictum, ad tuos modò redeuntem quā amica compellatione, quā fausta comprecatione prosequi.

Non me latet quem participem esse consilij tui, consciū arcani voluisti, non per adulteratam clauem

(3)

vem Callidi, vel importunam
vim Cynici *Θυπετωδολικὸς* pa-
rùm modestè reſerati, non per-
rimam ſemibulcam oris *Αγυγ-
γλώας* temerè prodiſi, ſed per a-
pertam fenestram chryſtallini pe-
ſtoris ingenuè concrediſi; non
me latet genuina tua pietas &
generoſa: non niveus candor ſi-
mulque ardor igneus animi tui,
quo totus Chriſtum ſpiras, Cœlum
cogitas: ſcio quàm candidè ſentias
de pietate noſtratum, quàm avidè
ſitias proſectum tuorum: quàm
vacuus tui patriam aditurus ſis,
quàm plenus Dei: quàm poſſis o-
culo irretorto reſpicere & deſpi-
cere picta mundi hujus ludibria,
manuque non retracta inherere
aratro Chriſti, ut pulchra regni
A 2 cœleſtis

(4)

coelestis pancia proferre possis.

*Nimirum hunc spiritum affla-
vit, hanc sanctam ambitionem in-
sinuare voluit Apostolis suis Ser-
uator noster, cum jam migraret in
caelum ipse, legaret illos in mun-
dum. Omnis potestas mihi da-
ta est in coelo & in terra: for-
tasse vos qui haesistis lateri meo in
ignobili curriculo vitae, expectatis
amplos honores, celsas praefectu-
ras in hoc novo regno gloriae, ac-
cipite quales, Ite & praedicate
Evangelium omni creaturae:
Hic pontificalis apex honoris, haec
summa dignitas, hoc apostolicum
decus: Inveniat me stantem
Christus & praedicantem, Vo-
tum erat huic canoni consanguini-
um gemmae theologorum Juelli
nostri,*

(5)

noſtri, cui liceat apponere præcla-
rum illud etiam Servatoris elogi-
um, Beatus ſervus ille quem
cū venerit Dominus, invene-
rit ita facientem : Hæc præmite
quā licet veſtigia ſæcra Theolo-
gi Crucis, vos petite ſi lubet alta
faſtigia Theologi gloriæ : Sed
quod illuſtris ille Mirandula Co-
mes (Joannes intelligo Picus) a-
quila perſpicax non loquax Picus,
Imperator eruditorum potius
quā Comies, et ſuæ penè miracu-
lum ingens ætatis, immentibus ut
aſpirare vellet ad Galerum Car-
dinalis, & ambire ſtudioſus, illo,
ſine dubio decorandus, illumque
viciffim decoraturus, tantūque
non increpantibus amicis ignavi-
am veterumque, viri, vel igno-

(6)

*rantiam neglectumque sui, qui
tanta claritate natalium, tanta ce-
lebritate literarum, tanto splendo-
re fama & familia, generis &
nominis, ineptè pergeret in obscu-
ræ vitæ tenebris, seque suæque
decora virtutis omnia sepelire,
divinè respondit suis, ex Propheta
quidem, sed in persona Domini;
Cogitationes meæ non sunt
cogitationes vestræ, & quan-
quam petere posset amplissimos
honores unice securus, ut candi-
datus Cæsaris, contemnere malu-
it excelsa mundi heroicè magna-
nimus, ut Christi candidatus &
æternitatis; utinam cogitarent
illi, qui seduli bombyces aliquando
degenerant in inertes papiliones
ut picti volitent, & aranearum
instar,*

(7)

instar, ut contexant inania fila
quibus in alto pendeant, intima
non parcunt exhaurire viscera:
quibus recolare tamen fortasse
profuerit fulmen illud propheti-
cum in Shebnam (magnum aula
magistrum sub bono Rege Judeo-
rum Hezekia multa sibi praecla-
ra minitantem & longa scilicet
halcyonia) vibratum, Coronans
coronabit te tribulatione Do-
minus, & erit currus gloriæ tuæ
ignominia domus Domini tui,
ut in eo tanquam in speculo claro
vel enigmate certè non obscuro
conditionem suam recognoscant.

Sed nimis importunè sentio me
vel instruere oculatam prudenti-
am, vel acuerè alatam diligentiam
simulque onerare probatam satis

A 4

mibi

mihi certis experimentis modesti-
 am tuam, dum sive meritum &
 virtutem tuam, sive amicitiam
 meam & iudicium ornare satago:
 maxime vero virtute ista, ista inte-
 gritate sis, atque ut sis compos
 voti cuius Damnas es pro Christo
 penè impos animi, concedat tibi
 Deus adventum patriæ felicem,
 atque in ea proventum operæ feli-
 ciorum. Et quidni audeam tibi hoc
 spondere? audeo verò mi Tol-
 ncie & spondeo, neque hoc opinor
 temerè: respondere mihi velle vi-
 dentur & à sponsionis noxa secu-
 rum præstare, quasi interposita
 fide sua, non tantum maligne mi-
 cantes ignes, humanæ intelligo
 prudentiæ præsagia, quæ teneo
 suppressa fideliter animo, sed etiam
 benigne

(9)

benignè radiantes orbes divina
dico & providentiæ signata ve-
stigia fortiter impressa mundo, &
feliciter expressa verbo prophe-
tiæ mysteria resignata: Quæ si ego
legam rudis nempe spectator non
elegans, caligantibus ad modicam
lucem oculis in tenebris nullis,
brutum animal & vel ipso mexi-
die cæcutiens talpa, cui obtusum
pectus hebesque sensus, quem nisi
grandiusculus stylus et caracte-
res majusculi non feriant: quid illi
non ex eis intelligant lyncei, sub-
limæ aquilæ, divinæ animæ, Mer-
curiales Dei Interpretes, quibus
ingenia vivida, judicia subacta,
quibus acuta acies, oculique (quod
de Tiberio refert historia) vel in
tenebris micantes, et verbo Cice-
ronis,

ronis, eruditi: quibus critica sensoria super, insuper etiam optica & optima varia literatura quasi perspicilla, quibus vel obscurissimorum apicum minutias assequi, quibus diem vel per tenuem rimam facile videre, quod est in nostrati proverbio, quibus augepsdaxi vel ipsum solem intueri possint.

Video quidem agris oculis, agro animo & sentio, sentio tenerimis affectibus, intimis medullis, neque enim mihi cornea fibra, neque ferrea præcordia, non obtusa adeo gestamus pectora mortalium licet ultimi Britanni, video caniculam persecutionis, verbum est Tertulliani, quæ nunc torret ecclesiam Dei: cuius astu afflatæ languent

(11)

languent ubique omnes; inebriata non dulcedine vini sed amaritudine absynthii, non letitia repleta, sed excandescencia. Militat armis obsessa Belgia: laborat praesidiis nudata Gallia: jacet oppleta sordibus pacis Britannia: lutet accisa viribus belli Dania: Nutat etiam victoriis exhausta Suetia (atque haec partes magis integrae) sed quo velo tegam vos o læsa Ἀλγυνοὺς ὀφθαλμοῦν, Cordolia nostra, vel quo caelo sculpam, quoque pingam penicillo? Luget orbata civibus Bohemia vidua: tacet afflicta contagiis Hungaria vicina: riget tantum non attrita miseriùs Germania vastata: stupetque non intacta flagellis Europa univèrsa, vel furore
mali

mali vel formidine certè non intacta. Et quem non tangat pium tam lata strages hominum? tam luctuosa facies rerum? tam fœda labes temporum? Quis non illachrymet in scena, nedum in vita spectator, nedum pars magna tragediæ tam diuturnæ, tam cruenta, vel sanguinis imbre concolor? Quis non ingemiscat, imo de corde trahens alta suspiria?

*Sed nimirum Sol noster Christus in Leone fervidiorurrit ad-
ulta nostra flagitia, coquit cruda
nimis officia, corrigit crebradeliquia, non Aqua, Vita, Forti, sed
(exigente hoc ægri deplorato satis
exploratoque discrimine) vehementiore flamma, atque ita fas sit
interpretari utvidiore spiritus gratia:*

tæ: jam jam affulsurus in virgine candidior, in qua scilicet olim carnem sibi despondens nostram felici conjugio sociavit, et nostro nomine respondens patri debitum dispunxit omne Nobili Sacrificio Mortis, deæque integram gratiæ simul et gloriæ præ nobis, humili obsequio vitæ numeravit: mox æquior etiam rediturus in **Libra**, mundumque judicaturus.

Pascit se animus spe & in illa cogitatione reflorescit, qua velaminus prospicere datur oculo fidei, ruentis in illa Lance Justitiæ Babylonis ultimum incendium stylo ferreo scriptum & Molari lapide in mare projecto obfirmatum: eademque Phiala & Fidelia Millennium Optimum, resur-

resurgentis in illa Luce Glorix
 Sionis, aureo descripta calamo
 molloque non lapide pretioso vel
 ornata, vel munita, votisque pi-
 orum omnium flagrantissimis ex-
 optatissimum. O quàm aurea tunc
 instat Messis! quàm verè gem-
 mea restat vindemia! quàm Lan-
 ta & triumphales epula, sive
 Bestia funebres, sive Agni nup-
 tiales! quàm divina musica Cho-
 ri cœlestis universi, respondente
 ex adverso terrestris ejulatu, at-
 que illius infinitam dulcedinem
 mirifica mellitissimaque varietate
 quasi conciente, celebrata! Ne-
 scio an suavius audiam, pulsante
 vindicta justitiæ lupos ululantes,
 an agni satellites individuos, per-
 actis vindiciis gratiæ non jam
 Concentu

Concentu Cithararum ad mare
 vitreum, sed concursu veluti &
 harmonia sphaerarum omnium,
 sed accentu Angelorum, ad Cae-
 lum Empyreum usque modulan-
 tes. Si obliviscar tui, O Ierusa-
 lem, hareat faucibus lingua, stu-
 peat artubus dextra, deficiat in
 penetralibus anima, si non in ca-
 pite posuerim meorum summam
 & coronam gaudiorum. O sancta
 Domini mei & beata sponsa, cu-
 jus amplitudinem suspicio verè
 catholicam, verèq; divinam pul-
 chritudinem veneror silentio, si
 mihi liceret esse tam beato, quàm
 totus assurgerem, & me immer-
 gerem ruens in Amplexum tui ?
 quàm latus accurrerem in Oc-
 cursum tui, & me provolverem
 lubens

lubens ut attingerem vel extrema
 linea, vel fimbriam vestimenti
 tui, vel etiam vestigia pedum tu-
 orum, pulveremque ipsum mihi
 sacrum lincerem? quam gratus
 vel impenderem meipsum & re-
 dimerem vel mille mortibus in-
 tuitum vel unicum tui? o si sit
 illa vita felix Clausula & Coronæ
 mea!

Hæc hæc est illa ne nescias, ami-
 ce, perfecta mundi periodus, in
 qua conveniet plena Synodus
 hominum & bonorum omnium,
 quæ perpetuò quasi divoritia vasti
 Chasmatæ infanctique schismatis
 hætenus dirempta dominante lite,
 deinceps æternum tenebit matri-
 monii felicitis irrupta copula, non
 malis dirisulsa querimoniis, non
 frivolis

frivolis distracta ceremoniis au-
spiciis amicitia reconciliata nec
unquam labefactanda: in qua
cumulatissima felicitatis omnia
stillicidia nedum rivuli omnes,
in unum ingentem alveum colle-
cti coeant, exoneraturi se tan-
dem in immensum Oceanum &
abyssum scilicet aternitatis.

O quam candida facies veri-
tatis se tum aperiet, mundo, sine
velo, sine maculis, quam plene
eburnea! quam recta species san-
ctitatis exhibebit se oculo sine
nervo, sine rugis, & quam puro
crystallina! quam longa serice
& tanquam aëreæ jucunditatis,
explicabit se in illo Campo Ely-
sio, sub vexillis, quam plano
plusquam aurea! quam integre

B

venusta

venusta vel elegantissimis formarum spectatoribus eris, ô Ecclesia Christi, quàm formosa tota numerisque omnibus ad Archetypam scilicet Ideam Pulchritudinis absoluta !

Fuit Ecclesia quidem Primitiva sub Sigillis Mulier amicta Sole, cujus sub pedibus erat Luna; & in Capite Corona Stellarum duodecim, Apostolica tota, quanta Divina tota, omni Decore Cœlesti formosa, sed Terrena Felicitate nondum Dotata, qua carere tamen non potuit, qua concubare potuit et maluit; cui Draco Rufus in Infidiis tanquã Leo cupuolus, obstetrix ebria Sanguine; sed in Subsidiis Michael invictus vindex : Idemque Leo de tribu
Juda

Juda ο πορνη. Puerpera partu-
riens Filiū masculū, sed non af-
fixa lecto, fugiens alis Aquila in
Eremum: verbo Gemma scili-
cet in Luto hostiliter perdita.

Subiit Ecclesia Possessiva sub
Tubis, de qua signanter Hiero-
nymus, opibus major, Virtutibus
minor, atque illud Anonymi vete-
ris usurpari posset eleganter, non
potuit Pulchram, pinxit Diui-
tem, Mulier amicta purpura &
Cocco, inaurata auro & Mar-
garitis, παρλα ἀπὸ τοῦ πορφυροῦ
πασὶν ἀπὸ τοῦ νόμῳ ἐταγῶ. Dote
locupletata satis, at Dignitate pri-
stina nudata prorsus: Sede Celsa
in Septenis Montibus, Fide
sublesta, sordidisque Moribus:
Inequitans Bestiam & Arietans
B 2 Agnum:

Agnus : de qua, Religio peperit Divitias, & Filia matrem devoravit, erat Vox Populi : Hodie venenum effusum est in Ecclesias, è Cælo, quasi Vox Dei : verbo Gemma iterum in Porco, turpiter prodita.

Restat Ecclesia Successiva sub Phialis tertia, de Cælo Mulier, Agni Sponsa, Nova Hierusalem, summa laude Pudicitiae nobilis, nulla labe Formæ : pulchra tota, tota pretiosa Cælesti Influentia beata unice, eademque Terrestris Affluentia cumulatissima : utriusque scilicet inter se magna contentione certantibus, illamque mutua quasi conspiratione Perfectione suprema coronantibus : ita tamen ut Magnifica
sis

sit Deo potius quàm Templo,
 splendeatque, quod dici solet, viri
 radiis Cornu scire Mulieres, ornata
 Marito magis quam Margaritis,
 Uno quam Omnibus Unioni-
 bus: neque Stigmata Meretrici
 quæstus in Fronte præferat Elata
 Cornua Potentiæ, sed habeat in
 Penetralibus abditum (eundem
 Deum maritum) quasi Sponsa-
 lia Dona, Cornucopiæ: verbo
 Gemma tandem in Auro felici-
 ter posita.

Atque hisce quidem vicibus
 alternis, Gradibusque, quasi sub-
 alternis Ecclesia surgit ad Ax-
 pilu Pulchritudinis suæ, cui liceat
 illud apprecari, Candidior semper
 Candidiorque Veni: paribusque
 fere pergit Incrementis ad Sta-

μὴ Ἀμplitudinis : cum illud de
 Ecclesia sua Deo visum. Cer-
 tum est in Sylvis inter spelæa Fe-
 rarum velle pati hoc quidem pri-
 mò, deinde verò, tenerisque meos
 incidere Amores, — Arboribus
 crescent illæ, crescetis Amores,
 itaque fas sit ominari. Observat
 hoc, ante me, ni fallor Epipha-
 nius, insinuat saltem, cùm Eccle-
 siam πλοῖς δίκλῳ hac opinor Ima-
 gine constructam innuit, cujus
 subsidit primò Carina contracti-
 or, assurgit verò Lateribus ea-
 dem porrectior, exit porrò Tabu-
 latis adhuc spatiosior.

Nimirum latuit olim sub Pa-
 triarchis Puella tenera, privatis
 unius Familiae parietibus inclu-
 sa : Prodit Adulta Virgo sub
 Pedagogis

Pædagogis, in lucem & latitudinem Reipublicæ, sed intra Cancellorum unius Gentis in Peculium adscitæ circumscripta, Sepeque Legis armata, Ceremoniarum sentibus acutis & asperiore jugo disciplinae coercentis à reliquo orbe disclusa. Perrexit adhuc Matura Viro sub Apostolis, & se per ampla totius Mundi spatia diffusa porrexit, interea tamen expulsa Peculiari Gente Israelis, & tantum non Exturbata Libello Repudii veloque adhuc manente viduitatis suæ tantum non Exclusa: Quam Perfecta tandem Novissimo quod jam instat Sæculo Mundi, ultimoque quod unum restat Incremento sui, sub Ipso Sponso & Peractis Nuptiis in

idem Ovíle recolliget, & præsen-
 tiore Gratia complexa Spontaneis
 in Obsequium Dilectæ nobile De-
 missis Gentibus, iisdemq; simulta-
 neis, in ejusdem Gloriosæ Confor-
 tium felix Admissis, debitos diu
 Fines Amplitudinis attinget :
 diuque desideratum Florem
 Pulchritudinis, Pota nectare ad
 sanctam usque Crapulam, Verbi
 Divini Viva voce prædicati Ri-
 vis Chrystallinis è medio Throni
 non tantum è Centro Cæli peren-
 ne fluentibus : Pasta Ambrosia,
 ad sanctam usque Saginam Verbi
 Sacramentis obsignati Fructibus
 Menstruis, Arboris Vitæ in medio
 Paradisi non tantum Cæli solenne
 florentibus ; vestita perpetua Ju-
 ventute velut Immortalitate ad
 sanctam

sanctam usque luxuriam, & Pa-
 nacea Foliis verbi divini scri-
 ptis propagati Vitalibus, ad Sa-
 nitatem omnium vel deploratissi-
 ma spei Gentium, vel diffusissimis
 in Regionibus apud ultimos An-
 tipodas Hominum & Religionis
 agentium, efficacissimis: adeoque
 ditata Civibus innumeris, &
 supra quam quis vel sperare au-
 deat vel optare, beata singulis
 omnibusque Beatissima.

Neque me terret ut populus
 puerum miserrima presentis sæ-
 culi Facies: cum singula Perio-
 di Rerum ut Annorum habeant
 itidem Solstitia bina: Altissimus
 ab Aestivo Sol declinat & ver-
 git, ad Interiorem Circulum, Bre-
 vissimus ab Hiberna redit in
 apertiore

apertiore*m* Campum : & nos
 vidimus ingens Augmentum Lu-
 cis in illa Beata Aurora, non tan-
 tum Musis amica, sed etiam Gra-
 tiis, Illa, qua pulsus Extermina-
 tricis Ægypti Tenebris, vel in
 Ægyptum suam relegatis, &
 fulgente saltem in Evangelica
 Goshen aurea Luce Discrimina-
 trice cœpit evigilare Mundus me-
 lior ad se divina quasi Virgula
 revocatus, ex alto Lethæoque
 Somno Superstitionis, in quo Cir-
 cæo Poculo, sævaque nec minus
 Imperiosa Virga Superba Mere-
 tricis Incantatus, aurea crusta
 splendore juvante Fallaciam, per
 tot annorum Centurias sepultus
 obrutusque jacuerat penè totus :
 Vidimus inquam Ingens Aug-
 mentum

mentum lucis in illa παλιγγενεσία
 primaque Reformatione, datis e-
 tiam quasi in dotem Religioni Re-
 nascenti Literis universis, ad
 Æstivum, quod etiam præterve-
 Eli sumus usque Solstitium quoti-
 die crescentibus -- Hinc fluere et
 retro sublapsa referri, Res nostra
 visa, præcipite scilicet in Hiber-
 num suum Sole nostro sub quo dies
 hodierna nobis contractior: ubi
 tamen in Crepidine sæculi ferè
 novi positi, nova Lucis Incre-
 menta. Novamque quod etiam
 singulis quasi consuetudinarium
 Philosophus observat, expecta-
 mus ἡλιδόον, & cæteris hæte-
 nus Augustiorem repetentibus
 unà Situm Statumque primæva
 Perfectionis, ut in Anno Magno
 Platonis

Platonis & vero Stellis univer-
sis. Et Matutinum hoc Crepu-
sculum cuius in ipso penè summa
opinor Articulo, quod fieri amat,
ad Interstitium breve nigricat
horrore Tenebrarum, sed erit
Honore Lucis Noctæ latissimum,
& mox orituri Solis æterni Pro-
dromum.

Noctæ pluit tota, redeunt spe-
Etacula Mane.

Æquatum Imperium cum Pa-
tre Christus habet.

Vidisti si forte delicatum Florem,
Æstu hesterno languidū, Stilla no-
cturni roris ebrium madidumque,
capite in se reflexo curvatū & in
terram inclinato defixū, Ipse suos
gemitus solius depingit & aq. aq.
Flos habet inscriptū. — revesit ita
jacentem

*iacentem aureus Sol, & ex agri-
tudine sua quasi decumbentem re-
creat Aspectu benigno sub onere,
quasi Lachrymarum suarum fa-
tiscentem, decoquit humorem
gravem, & radiis abstergit salu-
taribus erigitque auctum non vo-
ste nova, sed virtute; nec colo-
re tantum Pulchritudinis, sed
etiam Odore Suavitatis,*

--Inscripti nomina Regum

Nascuntur Flores:--

*Flos iste vivum Hieroglyphicum
Ecclesia si nescis hodierna, qua
hoc tristi Vespere decumbit Assa
Flammis, Coëta lachrymis, in ter-
ram dejecta, adeoque in se descen-
dere coacta, Scrutinio vitæ, Re-
cognitione vitiorum: qua defun-
cta Proximo Felice Mane, refe-
ta*

*Et a Benignitatis divinæ Radiis,
 assurget exculta virtutibus, defæ-
 cata vitis, lata novis Incremen-
 tis Honoris. Vespertina cognitio
 Dei nube miseriæ gravata ob cri-
 men humanæ Fragilitatis, in hac
 valle lachrymarum caligat nimis:
 Matutina lumine Gloriæ, in cul-
 men Divinæ Felicitatis elevata,
 clarescet satis: In Monte bene-
 ficè Videbit Deus, & Beatificè
 Videbitur.*

*Nubecula est, aiebat magnus
 Athanasius de Tempestate Juli-
 ani, qua nec Atra magis affulsit
 Ecclesiæ, nec afflixit Atrocior,
 imò Nubecula est & evanesceat:
 Durate, & Rebus vosmet ser-
 vate secundis: Quando Dupli-
 cantur Lateres, venit Moses,
 aiunt*

*aiunt Rabbini : Populus Roma-
 nus saepe Prælio victus est, at
 Bello nunquam, in quo sunt omnia,
 nedum Christianus : Bono animo
 esto, Gubernatori meticoloso dixit
 Imperator magnanimus intempe-
 sto Cælo scævientem Rubiconem
 trajecturus, Bono Animo esto,
 Cæsarem vebis, & Fortunas
 Cæsaris ; imò Christi dicam ego
 Ecclesie : de qua suavissimum
 est illud Augustini, quia Fluctus
 insurgunt, potest ista Navicula
 Turbari ; sed quia Christus o-
 rat, non potest mergi. Ασχὼν
 Παύλος, δυνάμει τοῦ ἁγίου ἔστι.
 Bono animo esto quisquis es, &
 Christiane, fuerisq; certè magno,
 si præstiteris ut Bono : Circum-
 spice Pericula curiosus, sed impa-
 vidus,*

(32)

vidus, sed & suspice Praesidia
tua Fidelis & magnanimus. Ea-
dem manus quæ Coelum fecit,
Ecclesiam fulcit omnipotens
suam: Ride circum latrantes
impetu fracto gubernaculum tuum
Vortices & Serpentes obtrito
capite Calcanem tuum mordentes,
ut Capram vitis in Epigrammate.

Καὶ με φάγης ἐπὶ ῥιζῶν, ὅπως ἔτι
καρποφορήσω.

Οἱ τοὶ ὀπίσσω ἔσται Σοὶ Τεῦγε
Θυομύω.

Exercuerunt hæcenus oculum
tuum Cælestia φανοῦσα Justitiæ
de Coelo prospectantis, alta con-
templatione sui defixum, & ni-
mia quasi luce reverberatum ob-
rutumque nimis diu fortasse fati-
garunt: revocare jam si placet,

ad

ad Conſpectum Veritatis è Ter-
 ra pariter Emergentis, & Spe-
 Etaculi magis ad infirmitatem
 noſtram ſe demittentis apta con-
 temperatione ſi forte, recreare cu-
 pio: faciamque ut obvient Sibi
 mutuis Amplexibus implicatae,
 non minùs in oratione mea, quàm
 Prophetica, tanquam Artifice Ma-
 china deducta, Miſericordia &
 Veritas, animum famelicum pa-
 ſcentes ſimul, & Parcentes ocu-
 lo teneriori.

Quid tibi ego ſcienti comme-
 morem, ut taceam innúmeros in
 eodem Erudito Pulvere ſudantes,
 vel ſancta Conamina Duræi no-
 ſtri? vel Alta Molimina penè
 veſtri Comenii? vel Fanſta, hoc
 in genere, Auſpicia, noſtri pri-
 dem

dem, sed tandem Mundi, quicquid
 est elegantioris, Nobilissimi certè
 Verulamii ? Qui, sumpto Mer-
 curii Caduceo, pugnantes in
 Rixarum Ludo, recolligere Eccle-
 sias ; qui, tradito Ariadnes Filo,
 palantes in Nugarum Labyrin-
 tho Peripatetico, regere & re-
 fingere Scholas, què, temperato
 Pelia Balneo, delirantes Ingenio-
 rum Senio quodam, vel morbo di-
 cam vel otii Vaterno, recoquere
 Disciplinas, universi singulas &
 Singuli satagunt Universas :
 Quorum Hic, & olim supra Am-
 bitum Vitæ positus, supra Stre-
 pitum Curia, & nunc supra Fa-
 scinum Invidia, totum se vindic-
 carit totius Orbis Bono Publico,
 Exorsus à Consilio de proferen-
 dis

dis Imperii Rationalis Finibus,
 per Augmenta Scientiarum: In-
 stauratiorem Magnam medita-
 tus; Commentus Organum No-
 vum, ut reliqua præteream Sub-
 limis Ingenii Monumenta min-
 tiora, dignissima quæ vel in Arce
 Minervæ collocentur Singula, qui-
 bus, vel Patefecerit Arcana Na-
 turæ Nova, quæ Documentis
 Luciferis, quæ Experimentis Fru-
 ctiferis, vel generosos in divinio-
 ribus animis Igniculos Gloriæ,
 sopitos, ad Inventa Scientiarum
 perficienda, ad Desiderata perse-
 quenda, curiosa Multorum Inda-
 gine, Magnorumque felicibus O-
 peris, Expergefecerit: Quàm sa-
 lutari Proposito, quàm felici Ge-
 nio, quàm efficaci Oestro, quàm

(36)

nobili Exemplo, si nos ingrati,
Discipulus prioris Posterior,
Dies optimè nobis dicet, & Po-
steritas, credo, sibi gratulabitur :
Sentio ex illo plenè Vim Argu-
menti brevioris illius in Iliade
scilicet, ita Literati Libri--

Φῖ μὲν Αἰακίδας παρ' ἡιο-
ρας ποταμοῖο.

Ille verò impendit se totum Paci
& Aedificationi Evangelicorum
mutuæ promovendæ, τὰ δ' εἰπὼν
agens, ἡ τὰ δ' οἰκονομῆς, Apostoli
verbis, ut Exulante Scholastica,
& Rixosa, scilicet, è Scholis
Protestantium, Regnante saltem
Officiosa, & Practica Theologia,
in Ecclesiis : ut facessente Stu-
dio Partium, florente Veritatis,
inter Lutheranos et Calvinianos,
si

si non Coagulo Sanguinis Christi, saltem hoc misero tempore Ecclesiæ, vel Coagulo Sanguinis Sui, conjuncti, coalescant in unum universi, in unum Corpus, in unum Spiritum, unum Sensum, qui Vere audiunt Christiani : vigeat inter omnes Amicus Socrates, Amicus Plato, sed magis Amica Veritas, illa præsertim quæ est secundum Pietatem, Veritas: & Depositis magnanimitè aculeatis Odiorum Spinis, quæ, plusquam puerili lusu, nec innocenter, & Sana Membra cruentant, & pungunt Sacrum Caput, & Coronis Omnium Seniorum & Doctorum, ad illius Pedes unanimiter Positis, omniumque Regum & Superiorum, in illius

*Caput humiliter Repositis, qui
 Cathedram Authoritatis habet
 in Cælo, qui Solium Majestatis,
 suprâ omnes emineat Summus
 Doctor & Rex unus, Christus:
 pereatque potius quàm Ecclesiæ
 unitas, quam non oportet perire,
 pereat, inquam Filius Perditio-
 nis, quem perire oportet (eatque
 ὁ Ἀπολλύων εἰς ἀπώλῃαν) unus
 omnium conjunctis viribus op-
 pugnatus, Antichristus. Atque
 (juvat enim hic paulisper expa-
 tiari) cur non facessat è Convi-
 vio Deorum, Μῆλον ἑκάστω, in-
 jectum maligna manu, & inscri-
 ptum Arte veteratoria, Detur
 Pulchriori, committens inter se
 Pulcherrimas, acerbis odiis, &
 emulatione turpi, respergens ama-
 ritudine*

ritudine Fellis, Ambrosiaque Ne-
 Etarisque dulcedinem? cur in-
 tempestivè laceſſat ambitionem
 facilem & Ingenia levia (Genae
 irritabile) Dearum? Cur non è
 Custodia Vigilis, qui observat ea,
 Draconis, ut nobis intercipiat,
 Aurea potius Hesperidum Ma-
 la, vindicata decerpimus Argo-
 nante Nobiles an novi potius
 Hercules? Quid infelicis Arbo-
 ris attingo Prohibita vel Ominis
 & Nominis infauſti propono com-
 ponere Mala? Cur non Paradisi
 Bona paterna Benignitate con-
 ceſſa feliciter & impenſo Chriſti
 Sanguine pretioſe redempta no-
 bis, Excubitoris Angeli ſive Cbe-
 rubini non obſtante Gladio, Flam-
 meo quidem illo, ſed Verſatili, Vi-

roque Bono facile cessuro, si vera
 Rabbini scripserint, Impavidi
 Jure recuperanda repetimus, &
 Hæreditate dividenda posside-
 mus?

Quod si Squamæ Leviathan
 ita cohæreant, ut earum opere
 textili densato, quasi Loricatus
 incedat Satan & Cataphractus,
 quod de Fœdere Concordiæ,
 qua Malignantis Ecclesiæ mem-
 bra, se complexa, muniunt &
 circumvallant, elegantissimè Lu-
 therus & Verè, cur Immane
 quantum Hient, obsecro, quasi Rui-
 nam universæ Fabricæ minitan-
 tes, Inbientque quasi vasto fœdo-
 que Riëtù se devoraturi, Vivi
 Lapides in vero Templo collo-
 cati? præsertim, cum, & veri
 merique

meriq; Lapides, in veteri Tem-
 plo, tam artificiosè non tantum
 sine deformi cicatrice Vulneris,
 sed & sine subtilissimæ Sutræ
 Notis, Inoculati viserentur, ut
 imponerent oculo spectatoris, quod
 à nonnullis observatum, & facta
 penè fide renuntiarent ei quasi
 tota Moles, in tantam Magnitudi-
 nem, ex unico Ingenti Lapide,
 tam Magnifica, consurgeret.
 Parce vero Fraternali Sanguini,
 Miles impie, cui gravia Bella
 Fratrum non displicent, & si hic
 parùm sacer tibi, parce vel Pa-
 terni Nomini, quod violas &
 denigras, quisquis es, qui, cum
 debueris esse, Filius Lucis inno-
 cuae, sed & proficuae, potes, &
 malis, ex merito potius, audire,
 Carbonis

Carbonis Filius ; quæ Scintillarum, irritante levissimo flatu, nimis iracundè profilientium ad Vindictam, in Libro Jobi, Nomenclatura : qui profutere Deum Pacis Authorem generis, et Martem tunica tectum adamantina, referre velis : qui Mitem Agnum sequeris ferventem Vellere, sed asperum Echinum induis, horrentem Vepreto, inepto Insigni domestici Fanuli, talis Domini : Vereor ne Filius Iræ potius quam Gratia Futurus. Et quem non pudebit olim, maluisse Contentionis infausta Funem trahere, seramque quàm ingratam teneris Auriculis Animisque reciprocare, quam Fraternal Funiculum Concordiæ triplicatum neque facile rumpendum

*rumpendum contexere, quem non
 poenitebit ? Cui Bono placere po-
 terit Serpentis Sibilus, acuentis
 iras, exuscitantis Flammæ, po-
 tius quàm Columbae Gemitus in-
 nocuè deplorantis Incendia, quæ
 vel Imbre Lachrymarum, debeat,
 & cupiat, extinguere ? Cui non
 libeat, cum sit Arbitrii tui res, et
 in ore tuo sit, Inspuere potius
 quam exufflare ? Quis audire ve-
 lit Unguis in Ulcere, didu-
 cens vulnus et Labra vulneris,
 acerbitate verborum, ne coale-
 scant, potius quam, Cæmentum
 inter Lapides, inter duros molle,
 stabili fœdere revinciens à se dis-
 silientes in Unitatem Muri, inque
 Firmitatem Edificii ? Quis gan-
 deat Intonare pium ore Tragico
 Bella,*

Bella, Horrida Bella, et Martem accendere Camu Ferali? vel quis audeat exhibilare solus, quod totus Applausu summo Mundus exceperit,

— Pax una Triumphis

Innumerus melior, —

vel tacito murmure, tanto Consensui reclamare?

Non ea vis nobis, non voluntas : Bella gerant alii, Protefilaus amet : Ex duobus in eodem utero, Colluctaneis, ad Ubera deinde Colluctaneis Asper et Hirsutus, et Ferarum Venator. Rufus, ob Ferinam carus, excidit, etiam Naturæ Suffragiis adjutus, et Jure, Primogenitura, Profanus, excidit: Lævis et simplex Ovium mansuetarum Pastor, Integritatis ingenuæ

*genua Candore, commendatus, et
 Humanitate, Paternam Benedi-
 ctionem; non tam Pia Fraude,
 matris aut Dolo malo, quam Con-
 filio Divino, scilicet et sola Gra-
 tia Consecutus est. Humilis sem-
 potius, et in Luto concalcatus,
 vigeat modò Fraterna Concordia,
 quàm, in Currù Triumphali, Sub-
 limis ex Cadmea victoria: Affe-
 ctent alii Magnificum sonum Ti-
 tulumque Ptolomæi, sed placeat
 mihi jucunda Res et Nomen Ire-
 næi: placeat et tibi, Glorioso Vi-
 ctor, audire Servatoris Oraculum
 cujus authoritas Sacra, Beati Pa-
 cifici: quanquam ille mos obti-
 nuerit in mundo ferè, ut subeat in-
 de cogitare, quod Linacer olim
 noster, ad concionis illius Euan-
 gelicæ*

gelicæ recitationem, subitus, exclamatione Pathetica, professus est: Profecto aut hoc non est Evangelium, aut nos non sumus Christiani. Atqui serant qui volent, infelices Agricola, Serpentis Dentes, Invidia venenatos, unde Messis oriatur Hastata Bellatorum, modò Ipse tractare possim, egregius Artifex, Amphionis Lyram, & — Saxa movere sono Testudinis, ad Murorum, Civitatis Dei, structuram, sponte sua venientia: Invet alios pugnare vel spectare pugnantes amicos ut Hostes,

Εὐχαὶ τ' ἄορα τε μεγάλοι
τε χερμαδίστιν,

At me Deus extrahat,

Εκ

Εν τ' ἀνδραγαθίῳ, ἐν τ' ἀμα-
 τῷ, ἐν τε κρυφαῖς.

*Sedeamque positis (Oibone non
 contempto) plubsius in Ultima
 Theatri parte potius, Ubi nec
 Pelopidarum Facta neque no-
 men audiam. Vel si pugnare ne-
 cesse sit, urgente quasi Vi Majo-
 re Fati, quia Pacis amorē etiam
 in ardore Belli retinendū, pulcher-
 rimē docuit Antiquitas in Hercu-
 lea Clava, quā fuisse finxit Ole-
 aginam, etiam tum Pacem Bello
 redempturus, Εἰ μὲν τε κλάδι τὸ
 ξίφος φορήσω, ὥσπερ Ἀρμίδις ἔχ
 Ἀεγρογείτων, Suppeditent alii
 rixantibus Olei fomenta, mibi
 suppetant Oliua Folia, quibus,
 In Arcam rediens, emissus ex-
 plorator, Indiciis, Fidem faciam
 decrefcentis*

decreſcentis in Orbe Chriſtiano
 Malorum Diluvii -- felix Nun-
 tius. Quod (ut redeam unde de-
 flexerim) hic voſter facit. At
 quàm irrequieto motu Sisyphus
 alter, volvit hoc ſaxum, quod ab
 ipſo penè Culmine relabitur, Elu-
 dens operam ſapiuſcule nullo
 fronte, nullo fine, pœnalem,

Αὐτὰρ ἐπεὶ τὰ κατὰ ἐκυλινδῆλο
 Λάας ἀνὰ δ' ἡς,

Quam Inviſto Animo urget hoc
 Opus, Deus bone, ſtupro enim
 prorsus, recogitans, & animum
 veneror, quàm Inviſto? Mille
 Meræ Remoræque properantem
 non frangunt, Mille Repulſæ a-
 cunnt. Mille Corona non revo-
 cant ambientem ſtudioſam Do-
 minam, Mille Columniæ & Que-
 rele

*rele provocant : Mille mille Mo-
lestiæ, Rerum, Hominum, Loco-
rum, Temporum, non superant
Constantiam, non debilitant Indu-
striam. Audio penè, in illo, vir-
tutem Hectoris illius Homerici,
redvivam,*

Τὸ δ' ἐγὼ ἀντίθετον εἶμι, καὶ εἰ πνεύ-
ματι χεῖρας ἐοικε,

Εἰ πνεύματι χεῖρας ἐοικε, καὶ ὁ δ' αἴ-
θρῳσι Cιδήρω.

*Iste vero, totus etiam incumbit
Utilitati Publicæ, nec præsentis
Sæculi tantum, sed omnis Poster-
tatis, ut improbo Labore, scilicet,
extundat viam tradendi Disci-
plinas, Certiore Filo Veritatis,
Clariore Methodo Perspicuitatis,
Expediunt Curriculo Temporis,
et Laboris. Nimirum Nostrum*

D   hunc

hunc Orbem Scientiarum, &
 Puerilem nimis Εγκυκλοπαιδείαν
 (qua Bullati turgemus ἡρώων παι-
 δες Λωλαί Græcanico diſterio)
 Simul ac Venit, Vidit, Vicit, ut
 Cæſar olim nondum Auguſtus,
 Novumque non Flens audit Re-
 ſtare non ſubaſtum, quod fecit
 Alexander jam tum Magnus, ſed
 quod, nec Magnus, nec Auguſtus,
 nec Cæſar, nec Alexander, nec fe-
 cit, nec cogitavit, Alacer audit
 Inſtare Operi ſubigendo: nihil
 eſt: etiam Sperare: parum eſt,
 etiam Præſtare, propitio Deo,
 quod certè ſuperaret omne Mira-
 culum.

Et quam indefeſſo Studio pro-
 ſequitur Iugens Propoſitum?
 quam duro Labore dicam an Di-
 vino

vino stratagemate, sed utroque
 potius, Artium nostrarum Sor-
 des, ut Augeæ quondam Stabu-
 lum, immixtis Alphei rivulis, ac-
 curatissime repurgandas, aggre-
 ditur, alter Hercules? Mille La-
 tebræ delitescens, in Alto scili-
 cet Heracliti Puteo, sed & in
 Imo, Veritatis, quærentem non fa-
 tigan: Mille Salebræ Difficul-
 tatis, ut Hydræ Capita, renâscen-
 tis infinities, adhuc prementem
 non retardant: Mille Straphæ
 Subtilitatis immensæ, præstrin-
 gentis incantioris oculum, penè te-
 nentem non eludunt, non impli-
 cant: Mille Formæ Varietatis,
 Lubricum Proteum, ne reddat O-
 racula, tergiversantem, frustrâ
 consumptis Artibus universis, in-

*visita manu coactum non expedi-
unt; non Vindicant: Mille Mife-
ria Publica quâ Patriæ cui ani-
mam debet, Infelicis, quâ Eccle-
siæ, cui operam impendit, Exulis,
non Abrumpunt Filium Laboris:
Mille Angustia Rei familiaris, ac-
cisæ quidem nuper, sed & sem-
per exigua non Interrumpunt
Cursum Itineris.*

*Video planè, per illum, Vivam
Imaginem Græcorum in Ida lig-
nantium, ad Patrocli Funus, &
in perplexa Sylva laborantium,
Πολλὰ δ' ἀνδρῶν κατάρτα πάραλλα
τὲ δόχμα τ' ἦλθον.*

*Atque omnes, ut verbo colligam,
hoc saltem perfecerunt, Ingenio et
Labore suo, Commodo & Honore
nostro, ut Desperare Profectum
vetent,*

vetent, si non & jubeant sperare
 Perfectionem: Videor enim mihi
 videre, in Incœptis & Ingeniis
 hujusmodi, Θεῶν τι καὶ τελεσιτέ-
 ρον: neque enim excitare, qui ni-
 hil frustra, solet, sapiens Deus,
 & Natura, Publicum Spiritum
 nisi in Usum Publicum; & No-
 bilis Animi Conatus Ingens nixus
 Ingenii, benè Ominatur Spei Ho-
 minum, cui pepè Obstetricatur
 Dei manus ut in Lucem prodeat,
 Nobilis Successus, Fœlix Partus:
 Parturiunt montes nascetur ridi-
 culus Mūs, Verè quidem attingit
 & falsè perstringit arrogantiam
 Suffœnorum, & quorum Anseres
 omnes, ut est in nostrati Prover-
 bio, necesse est ut sint Cygni sin-
 guli, Seplasiariorum; Ebulliant

scilicet Ampullæ Sēsquipedales, et
 Humanae vanitatis Prodigia, su-
 prā veri Fidem Mendacia, in-
 currunt Judicia, non citra veri
 Salem Mordacia, Sobrietatis, &
 merito vapulant: sed absit ut
 Præindia Dei vertant in Ludi-
 bria Mundi; imò Divina Semi-
 na Adolescunt in Maturitatem,
 Sobolescunt in Æternitatem, &
 quod Ortum trahit à Deo, non pa-
 titur Abortum.

Neque hoc vel leviter esset
 metiendum, nisi multos hæc Æ-
 tas aurea Mundi sordidos habe-
 ret Encliones, qui præberi sibi vo-
 lunt è Cælo Manna, panem An-
 gelorum, quod fastidiant scilicet,
 & tanquam è Mensa, quod ui-
 vunt Solis, Ἀδ' ἀπορὶ Εὐαγγελίου,
 ut

ut de suo tempore queritur etiam
 Nazianzenus : qui vili pretio
 redimere cupiunt *ἐὐχὴν ἀποδιδόντες*
 ut scitè Plutarchus : vel si quod
 ingrato Pericli dixisse fertur A-
 naxagoras, penè moribunda, sanè
 queribunda voce, nimis ab eo neg-
 lectus. Illi quibus Lucerna o-
 pus est infundere velint oleum.

Divina sequidem, & Cælo de-
 lapsa licet, Ingemia, quamvis Ig-
 nitum Cælestium, à quibus veram
 ducunt Originem, Aspectu, Mo-
 tu, Influxu, vivam etiam refe-
 rant Imaginem, habent hoc unum
 tamen Elementaris nostri, quod in-
 digeant Pabulo, atque hac in par-
 te quasi ex Materno genere clau-
 dicet eorum Nobilitas : quod e-
 tiam Poetae, suo more, Philosa-

phati sunt eleganter, in Fabula
Vulcani sui, Artificis egregii quid-
dem, sed Lapsu de Coelo præcipi-
te Claudii.

Habent Inventa sua Mathe-
matici, mille Litarum Heca-
tombis, mille Gratiarum merito
redempta meritoque redimenda;
sed habent etiam Postulata:
Celebre est Archimedis *εὐρημα*, ce-
lebre & ejusdem *Αἴτιμα*, *Δὸς*
τοῦ εἴ ποτε τὸν πλὴν καὶ πο: Nimirum
Divini Partus, Inventa Præ-
clara, Terris Ostensa tantum pos-
sunt in Uterum relabi, & ex-
tingui suffocata, nisi Juno Luci-
na, imò Regina dextro Numine o-
pituletur, nisi Regia Magnificen-
tia Penuria Laborantibus, adeo-
que difficulter in Lucem prode-
untibus,

untibus, atque in Angustiis quasi
Fortuna, non Matris utique sed
Novercae, pereuntibus, obstetri-
cetur.

Generosi Fructus, Odorata
Plantæ, non nisi calida Regione,
proveniunt, & Geniali Solo, sed
Cælo fortiter Influenti præcipue
debent Originem suam: Nobiliora
Metalla concipit in visceribus
suis Terra Mater, sed sub Aspe-
ctu Benigno Solis, & Propinquo
posita, sed Amplexu validiore
Compressa, & Majore quasi Vi
Subacta, Radiusque penitus re-
ceptis Imprægnata: Beata non
aliter Ingenia quærunt & expo-
sunt Præsidia Beatiorum, qui-
bus infirma fulciantur, atque ut
per Adminicula sua Vitis, eri-
gere

gere se possint, et ex Fortuna maligne non raro prementis (ut diximus) Angustis emergere.

Apage 2 erò meros & miseros
 Eucliones ad metalla damnatos ab
 omni Laude non minus quam a
 Literis alienos, & quorum Marsu-
 piis Obolus difficiliter extraxeris,
 quam Chymici solent & Silice O-
 leum: qui modo parcam ut sacro,
 Nummo suo, vel suo parent etiam,
 si forte, Neoptolemo, facile pati
 possunt, ut vel Fame percas, vel
 ipse Triptolemus in Curru spar-
 gens Inventa Præclara, supra
 Cereris & Bacchi dona Mortali-
 bus expetenda: Apage Magnificos
 etiam Cleones attonitos ad pericu-
 la quorum Ephemerides habent
 Atro Carbone scriptam, Domino-
 rum

*rum Infamiam : Τίθει μαγεύματα
 δέχα, ἱατρῶν δραχμῶν : Numer
 mera Cynico Aretalogo Talentum
 (ὃ κυνικὸν τὸ ἄσχημα) Philologo
 docto sed & ingenuo Obulum,
 ὃ βασιλικὸν τὸ δώρημα : Divino
 Theologo Caelos ita Basilidiani
 finxerunt Hæretici, Tot Quot in
 Anno Dies, et Stellæ siquidem
 velint innumeras : Pone Parasito
 Placentino Macæa, Philosopho
 Veronensi Allia : Canibus A-
 ætæonis odoratoribus exquisitæ
 voluptatis et Novæ (non dico Fa-
 mam vel Fortunam sed Animā)
 vel Irata Diana modestiæ vindi-
 ce, vel Sanguinem meum : Æt-
 naxis hæud invita Delia, vel Mi-
 nerva Venatoribus, à Parcemia
 non discedo, licet à Parcemiogra-
 phis,*

phis, imo Deliis etiam Natatori-
bus abscondita Veritatis et Rara,
vel Nigrum Nihil, vel Lachry-
mas suas, certè ne Sudoris sui vel
vile pretium; ne quid amplius
dicam aut acerbius.

Quod si Necessè est facere
Sumptum qui quærit Lucrum
monitore Cômico, ne pigeat Au-
reo Hamo piscari Veritatem, si-
ve Notiones potius quam vani-
tatem quasi Gobiones, quod falsè
traxit Imperator, ut Insaniam
Tragicam: certè, Amantium
Crumenæ Folio Porri ligantur,
ait elegantissimè Plutarchus ad
quasvis Expensas expeditissimæ.
Et quid facere possint obsecro
Magnates nostri, vel ad Honorem
Illustrius, vel ad Amorem effica-
tius

tius, si nolint audire in Scena, Calamitas nostra Magnus est, quod Minus olim de Pompeio, plaudente populo Romano tam eleganti Sollocismo : si velint audire in Historia Delitiæ generis humani, quod Suetonius de Tito, plaudente mundo universo Veraci Praconio.

Si cupiant esse Magnetes utriusque, nisi, modò videantur Magni, cupiant esse vel Centauri : quàm si Bene de genere humano merituri scilicet Alant Artes Honore, si alant Artifices, qui, vel, Optimus etiam Fructus Concessæ, si non & Unicus Scopus, quod existimo, Magnitudinis illis à Deo concreditæ.

Quid enim ? Viden' ut Cedros Deus erexerit Altas, et porrexerit

rit Amplas ? an ut efferant se,
 credis, & obumbrent humiliores,
 imò feraciores Arbusculas ? A-
 page (φύλλον ἄξω τῷ θεῷ χοεῶς)
 sed ut Patulis Ramis præbeant,
 etiam Bestiis Agri, gratum Re-
 fugium & Refrigerium Um-
 bræ, sed &, præsertim, Volu-
 cribus Cœli, Proceris Brachiis,
 pateant, in Hospitium tutum Ni-
 dulumque Familæ.

Dicam liberè quod ingenuè
 sentio, Gnathones licet obstrepant
 è pulvere sordium suarum pipi-
 entes (pluris sunt Cordatorum
 Paradoxa quàm Ἐγλατῶν ὁράκ-
 ula) dicam alta voce, State-
 riū parietem non metuens, aut Co-
 rryceos auscultatores, imò (par-
 tem aliquam venti dicunt refera-
 tis

eis ad aures) Magnatum proce-
 runque hæc vel Summa Gloria,
 Pateat etiam Plebeis Dominus,
 pateat etiam Sinus Eruditis : at-
 que ita facili Compendio Vis & con-
 sulant & Famæ : parato Forti
 Satellite qui tegat Latus, & Fa-
 lici Tubicinæ qui non taceat De-
 cus : qui cum Mortalitate quasi
 transgat, Vitam interponens &
 oppignorans suam, Tuumque No-
 men ebuccinans Tuba Famæ, con-
 diens Aromate Eloquentiæ, verè
 quod Imperatores olim Romani,
 serio quidem, Morientes, affecta-
 bant, sed Ludicra Solemnitate
 Funeris, Attæ & Aperti Consuevit, ut,
 Odorato Rogo Phœnicis Illatum,
 Alis Olorinis Elatum, Cygnea de-
 nique Cantione Consecratum, tradat
 Immortalitati.

Quin

Quin & Montes quod Elatos
 videas, eosdemque steriles, non
 est quod Nemasin in tergo habe-
 ant; Arrogantia Sterilitatem,
 quod quis argutè dixerit, sed qui
 parum acutè rem putaverit; imò
 dati sunt in utilitatem nostram
 non damnati ad Sterilitatem
 suam: Spectanti certè non indu-
 unt Vellera Jumentis grata, sed
 Rimanti forte aperiunt Viscera
 Metallis gravida: non sunt compa-
 scui Gregibus tuis, fateor, at sunt
 proficui Regibus suis: nec Lati
 Gramine, fateor, at Auro Fæti:
 nisi Asinus, quod est in proverbio,
 Stramen mavelit quàm Aurum.

Et illa Stupenda Altitudo qua
 sæpe provocat oculum tuum ad
 Spectaculum sui, sæpe etiam re-
 vocat

vocat animum tuum ad miracu-
 lum Dei: præterquam quod iube-
 at hinc prospicere latum &c. Lu-
 beam huc respicere lassum, præte-
 res iuvat hic introspicere licitè
 curiosum: Nam cum Inferior hæc
 Natura duo habeat omnino præ-
 stantissima, Superioribus Ignem
 adnumerò sciens, Αἷμα ὁμοῦ δὲ
 ὁ δὲ χρῶμα ἀποδιδόναι πρὸς τὴν Ἀγα-
 θωπείαν τοῦ σώματος, ὅς ἐστιν ἀπὸ τοῦ
 τὸ, quod cecinit Lyricorum Prin-
 cept, & in Operis Olympici fron-
 tispicio posuit, utriusque tibi Con-
 duc & Promus hæc males: Hæc
 sunt Gazophylacia mundi &
 Sublimatoria Dei: Hic Auri
 venæ recondunt luteum Caput,
 hinc proferunt Argenteum Caput,
 & Limpide defiliunt Aquarum
 E Sca-

Scaturigines, auro pretiosiores:
 quæ Rigant Arva Latice, Ornant
 Pascua Flore; quæ portant Na-
 vigia, levant Onera, juvant Com-
 mercia, ditant Oppida, potant &
 fecundant Omnia: quasi Deus
 ingenti Beneficio quo demereri
 voluit humanum genus, etiam
 Lenocinari, si fas ita loqui, volu-
 erit hoc, non indiligenti Artificio,
 non admirabili magis quam utili
 Compendio.

Adeoquæ vides, ut, hi Terræ
 Filii, Gigantes, emulatione, non
 ambitiosa jam, sed honestissima,
 non Insurgent in Cœlum Rebel-
 les, quod quis suspicaretur igna-
 rus, sed Referant Similes. Quod
 in Alto Mundi positum, Lucis
 suæ fulget Auratâ Gemmis, &
 Radiantibus

Radiantibus Carbunculis, non
 tantum, ut Illustrans Aspectu
 magnifico, Diemque faciat letiore
 Operis, noctemque reficiat tristio-
 rem Curis : sed & Mirifico
 Motu quasi Lustrans ambiat uni-
 versum, spargensque Radios un-
 dequaque Salutares, Influxu vi-
 vifico fermentet & facundet O-
 mnia.

Et quid hæreo in minutis hisce
 quidem, sed Natura Magnalibus?
 Deus ipse, qui Majestate Maxi-
 mus, gaudet etiam, magis, agnosci
 Bonitate Optimus : Omnisque
 adeo Honor à Deo cuiquam dela-
 tus, Officiosus, non Ambiciosus
 esse debet & solet : Privilegium
 unius conceditur in Beneficium
 alterius : & si vis esse verè
 E 2 Magnus,

Magnus, ne sis instar Utrius Folle
 tumidi, sed instar Uteri Prole
 gravidi: sit Eminentia quæ-
 vis Officii Calcar, potius quam
 Pulvinar Otii: nec Attollas
 inane Supercilium, sed Exhibeas
 utile Ministerium: Hæc Via
 Lactea Magnitudinis, non Can-
 didis aspersa Nebulis, ut Philoso-
 phi quidam de illa, sed Clarissi-
 mis munita Stellis; Hæc itur ad
 Astra:

—Vos ô Clarissima mundi
 Lumina, labentem cælo quæ du-
 citis Annum,
 Magnates, Proceres Principes
 hanc insistite viam: qui non
 multum receditis à Cedrorum,
 Montium, Cælorum, Dei ipsi-
 us Imagine, modo nimirum Mag-
 nitudinis

munditiis vestra, Accedite etiam
 ad eorum Similitudinem, Exem-
 plo Utilitatis publicæ: ut Ope-
 rati Templo Virtutis, qui pri-
 mus se attollit Gradus: Initiati
 deinde Templo Honoris, ad quem
 nisi per illam nullus olim Roma
 patebat Aditus; & quæ laborum
 denique restat unicus Portus, &
 Votorum summus Exitus, Aeri-
 nitatis Templo Consecrati, nu-
 meros felicitatis omnes implean-
 tis.

De Vestro sane fas omne spe-
 rare Magnificentiâ, nefas omnino
 dubitare, cujus Illustris Fama
 penetrat ad Nostros, Pietas insig-
 nis beat duos, qui magnus Solio
 Majestatis humanæ, major Ingenio
 divinæ vivacitatis, maximæque

merito Heroica virtutis, ornati
Imperium, & stipat summi quasi
Davidicis Proceribus, exuebens
utique suos, evocans undique A-
lienas.

Quos inter ut reliqua taceam, in
Orbe vestro lucida Sydera fulgent
conspicui Ductores primi Ordinis,
& Stella quasi prima Magnitu-
dinis Clarissimus Alstedius in-
star omnium nostro Idiomate Lu-
men olim Germania sua, nunc
vestra Transylvania, & nunc
& olim Europæ nostra Lumen,
Pater Artium & Musarum
Præses Apollineus: Doctissi-
mus deinde Piscator Nomine Pa-
terno notus & sua Nobili Lingua-
rum Mercurius & Interpretes
Callentissimus, & subtilitatum
Cri-

Criticarum felicissimus Expiscator;
 Celeberrimus denique Bisterfeldius;
 Integritate animi dicam an Sublimitate iudicii, sed utraque
 Celeberrimus; Bis ter felix Musarum Sponsus & Gratiarum
 pariter elegantissimus: Quam Formosa Constellatio Doctorum?
 quam beata Teias, ut fileam Plexiadas? quam Fortes Triarii rei literariae,
 Linguarum simul Artiumque, quin & virtutum præterea Παρόντες Oasaphracti?
 Nempe hi Cælum vestrum fulciunt humeris Eruditionis Atlantes; sed quot in eo præterea
 motus in literis irrequieti labores omnes exanilantes? Hi in præsidio
 agentes Patres, quot deinde in Subsidiis bisce succenturi-

ati Juvenes? Hoc in Minerva
 Pæplo scribenda Nomina, quot in
 Albo scripta credam Academia,
 scilicet, Albo Julia? Cujus
 Alumni volitant ut Apicula stu-
 diosa florum per Europam totam,
 & quotidie mellificant, onusti
 tandem in Alvearia sua remeatu-
 ri, militantque Literis omnes uni-
 us instructi viatico Benigni
 Principis, & Alati quasi, Sti-
 pendii.

Patere verò Serenissime
 Princeps, Ocelle Principum,
 cujus Orientem Solem veneratus,
 etiam crescenti Gloriæ faciet Or-
 bis Christianus, patere obscurum
 homunculum an vermiculum, sed
 Gloriosi Domini Jesu Christi,
 licet indignum, Famulum defer-

re Sensa nostrorum, demissè sup-
 plicem, ad Celsitudinem tuam, &
 Vota omnium : Perge felici-
 bus Auspiciis, quò tua te Virtus
 ducit & Pietas vocat, perge quo
 cœpisti pede, beare Patriam tuam
 Ingeniis, ornare Academiam Sti-
 pendijs, stipare Ecclesiam Præsi-
 diis, exuscitare stupentem Euro-
 pam Exemplis : Cura ne Eliæ
 pietati deesse possint Aureæ Qua-
 drigæ (si non Igneæ) Benignita-
 tis tuæ, quibus ascendat in Cœlum
 quasi promotus ad opportunitatem
 scilicet efficacioris Influentiæ : ut
 Eliæ demum succedat Elīsha per-
 petua serie, Rabbīnorum lingua
 sed & sententiis : ut usq; veniat in
 Stirpe vestra præsertim Theologi-
 ca, quod accidisse casu fabulatur
 in

in Arbore Poetica Virgilius,
 Uno avulso non deficit Alier Au-
 reus, et simili fronde scit virga me-
 tallo: quod in Alcinoi Phacatis
 horto memorat Homerus

Οὐχ ἔπ' οὐχ ἔπ' ὕψος, μὴ
 λον δ' ὅτι μὴ λον

Immensa tanti Curriculi gloria,
 Impensa minima vel nulla; perexi-
 guus labor, at fructus peregregius:
 Nunquā vilior erat Annona Romæ
 referente Plinio, quàm cū Ter-
 ram colerent iidem qui Rempubli-
 cam regerent, quasi gauderet terra
 (non tam labore quàm Honore
 culta) Laureato vomere scili-
 cet & Aratore Triumphali:
 Felix, proventus literatorum sub
 Aspectu benigno Mecenatum
 & principum.

Ne-

Neque *Ασπιβαλ* Hospes esse
 solet *Evangelium*. Ecce f *Lorent*
Valles CVM EVangelio,
 quod de *vllae Joachimica* primo Re-
 formationis anno fecundiore Li-
 teris istius sententia Numer alibus
 argutia Chronostica designato po-
 steritati traditum : neque *Vidua*
Sareptana aluit *Eliam* diuiso
 cum illo tempore siccitatis *Oleo*
 suo, potius quam multiplicata per
 illum interuentu miraculose ope-
 ris *Oleo Dei Elias Viduam* : Ne-
 que difficile est Christo vel unica
Benedictione vel unicuique *Panem*
 in *Eremo* multiplicare, ad quota-
 cunque *Millia* conuiuorum satu-
 randa, ita ut supersint etiam *Re-*
liquiae reponenda, non ad mensam
Populi, nec ad mensuram *Recon-*
ditorii

ditorii, sed multo magis ad memo-
 riam Miraculi, sed & ad Exem-
 pli Fidem : ne divina Liberali-
 tatis Obligata Fide, cuius ex-
 hauriri Fundus non potest, hu-
 mana metuat Infirmitas exem-
 plum, si necesse sit imitari : Rei-
 que sue totius quod Vidua fecit
 in Templo Minutis et si vilis &
 Quadrantaria nasutulis in Terris
 Aestimatores, et ex quibus intus per
 negloyia Rationariis, Eleemosy-
 naria Nobilis & à Christo pra-
 lata Magnificis Aureolarum in
 Caelis exsupererogatione sua qua-
 si Redemptoribus Indulgentiariis
 & Phariseis oppoi Durixi Su-
 perciliosis & seplasiariis : imo
 et Spei, velut Holocaustum quod
 Hostia Prodigia, sed inmerito
 dicta,

dicta veteribus, Exigente Deo,
 non computans Articulis Impen-
 sa summam, narrante sollicitè
 Dextera tua sinistra, quid Exi-
 mii fecerit & Digito monstran-
 te, non anxie metuens tam illud
 damnum Centuplo facnore re-
 fundendum, dubitet Impendere:
 sciatque pius non spiritualia tan-
 tum Dona distracta communi-
 cando, manere tamen aucta plus-
 quam Integra, crescere quod a-
 inuit exundo, quotidie depasta quo-
 tidie Renasci: sed etiam Tempo-
 ralia Dei servis Impensa non Pe-
 rire sed Parturire, divinaque Be-
 nedictione Manus in ipsis ipsorum
 dividendium manibus, ipsaque a-
 deo magnifica Divisione mirifice
 Multiplicari.

Parce

Parce pietissime Domine, si
 velut Attonita, sui cursus imme-
 mor, interveniente sacratissimo
 Nomine Domini mei Christi
 pantisper assurrexerit ei quasi ve-
 nerabunda, quem mille mille mille
 Myriades Angelorum stipant, &
 Cœli Chorus humillimè pronus
 adorat universus, & è via de-
 flexerit oratio mea, quod in bono-
 rem Dei factum Pietas tua non
 accipiet in Contumeliam sui, modò
 reditura, brevemque moram gran-
 dito gradu redemptura; Hoc a-
 gere libeat, ut ex vero scilicet audi-
 as Delitiæ, Populi, Justitia, Be-
 nignitate, Mansuetudine, Morum
 civilium, sed & Sanctimonia,
 Pietate, Consuetudine Rerum Cœ-
 lestium Delitiæ Domini: ne-
 que

que pigeat hac eadem semper au-
 dire : Indue animum Caputi
 nostri, compone te ad exemplum
 Caroli Magni, quorum uterque
 detractam Capiti suo Coronam Re-
 giam reposuerit, Ille in Imaginem
 Crucifixi fortassis expressam Ligi-
 no pro Genio temporum, Hic e-
 tiam supra Genium Temporum in
 Legem feliciter expressam Libro
 Scripturæ: sit tibi Christi Νοµος,
 Βασιλευς, et Floreas, ut omnia tibi
 compendio Bona precentur à rege
 dictato (Πάντα ἐν τῷ Βασιλευς)
 placeatque tibi Symbolū Alphon-
 si Pelicanus eadem mente, nec dubi-
 tes esse Pro Lege et Pro Grege,
 non Coronæ tantum, sed sanguinis,
 et vitæ prodigus. Audax mo-
 nitor interpello Celsitudinem tu-
 am

am fateor, et Consilio forte diu in-
 cuso, sed concludam uoto, depre-
 catus insolentiam rei, tuaque pa-
 tientiae cursum, cumulumque fe-
 licitatis apprecatus omnia, &
 Virtuti tuae parem. Praestet tibi
 Rex Regum et Princeps Princi-
 pum, Deus Exercituum et pacis
 Deus, vel Arma Victricia mag-
 nifici Davidis, expedienda iuste sci-
 licet, ad Tutelam Populi tui, vel
 Otia Felicia Pacifici Salomonis
 impendenda sanctè potius in
 Structuram Templi sui, Serenif-
 sime Princeps, Ocelle Princi-
 pum.

Imprudens fortasse ui Tolneie,
 quod nollem, wellicat et viola-
 hac oratio delicatè teneram mo-
 destiam tuam, quae uerecundo ru-
 bore

bore suffusa jam tunc aeternat, u-
 versa, quasi pœniteret Advocati
 tam insulsi; tacitoque vultu Re-
 ceptui canens, audaciam meam
 sufflammat: Pareo vel nutibus
 illius: sed erras opinor, si existi-
 mes ingratam vestri Principis
 Auribus accidere posse nostram
 hanc dicendi Libertatem; An Ille
 vel erecto supercilio graviore pel-
 leret in humane vel ignoti liberam
 Linguam; vel tacita cogitatione
 damnaverit, cujus Prolixa scilicet
 Humanitas Aureis Authentica li-
 teris, & sub Sigillo confirmatis-
 sima, Nostros, ad Liberam vitam
 sub ditione sua quasi porrecto Bra-
 chio pellexerit? vel tacito vultu
 Pietatem laderet Ille, quem &
 ex Fortuna Privata provere-

rit ad Gratiam Populi Specta-
 ta Pietas, & exierit ad Glori-
 am Imperii, & in Procella
 Publica, Pietas iterum Proba-
 ta non tantum præstiterit. Inco-
 lumem ex Periculo, sed & Sub-
 limem tantum non Miraculo sus-
 tulerit? An ille Monitis Votis
 quæ Humilitas pia Pietasque
 humilis, imperarit, & tempera-
 rit, non obtemperaret protinus?
 An tam Candidum pectus ausit
 vel possit de principe tam splendi-
 do vel Levi suspitione concipere
 tam atrum Scelus? Absit inquis
 si te novi non sine indignatione
 mitis animi toto Capite aversatus,
 toto Corpore aversus.

At ego gratulor enim vero For-
 tunc tua non dicam, sed Divina
 primò

primò Providentiæ, deinde etiam
 felicitati tuæ, quæ jam perrepes in
 Imperium Forte non sine Pericu-
 lo, sed certe Prorepes modo in
 Conspectum sine Fastidio, mox
 autem nisi me fallit animus, Sub-
 repes in Sinum Pientissimi Prin-
 cipis, insinuat, nō lubrica subti-
 litate Serpentis & contortis Spi-
 ris (absit hoc ab Ingenuitate tua)
 sed Artibus licitis & tuis, sed
 Pietatis & modestiæ Literis qua-
 si Commendatitiis, Eloquentiæ
 Paulinæ Characterè minoribus,
 Authoritatis Divinæ Pondere
 multo minus quidem Illis, at Ip-
 se plusquam Onesimus ad Phi-
 lemonem nostrum, sed & Ec-
 clesiarum Theophilum Nobilif-
 simam Principem dico vestrum
 rediturus.

Ubi Tu quam Calidè apud Il-
 lū ages causā Christi tui, non Bys-
 sinis verbis quæ Byssinis Viris ap-
 tiora, sed mysta mysticis. Ille quā
 Candidè audiet? Tu quam serui-
 dè instillabis Arcana Imperii Pi-
 etatis? Ille cui non sunt aures in
 pedibus quā Avidè, quam miti hu-
 militate penitus imbibet universa?
 quam Benignus aspiciet & secun-
 dabit utrumque Propitius Deus
 in cujus manu sunt & Corda Re-
 gum scilicet et Lingua Erudito-
 rum. Sola viri Molles aditus et
 tempora noras, Divina nimirum
 Gratia, cujus felicissima Peritia
 quod de Jaculo Donativo alicubi
 Poeta, Consequitur quodcunque pe-
 tit — et certius attingit Scopum
 sibi destinatū quam Sagittæ Gra-
 tiani

tiani, de quibus olim Γεωργίου Βελάη
 φέρει εἰς χεῖρας ipsa decansa, quod
 ac si quò mitterentur intelligerem,
 ita metam sine deviatione, sine cir-
 cuitione peteret, etsi non sine Palpo
 Adulationis Aulicæ fortasse, per-
 crebuit: Fave tu Servo tuo ver-
 ba tua conanti, Flecte Unctum
 tuum in Obsequium tuum sequa-
 cem, & subige totum suavissima
 Incantatione, fracto, si quis insede-
 rit aliqua parte fugatoque pulsòq;
 spiritu maligniore Lyrae tanquam
 Davidicæ modis:

Ἰούξ ἔλκε τὸ τιῶν ἐμὸν ποτὶ
 δῶμα τὸ ἁγία :

Auscultabo quid loquatur De-
 us, nam loquetur Pacem suis.

Et o quam lanta Bellaria
 Rerum, scilicet ex voto Pietatis

tuæ fluentium te excipient in pa-
 triam reducem, quam leta? quam
 grata deinde referes ad nos modo
 brevi quod opto medullitus &
 spero revisurus Apophoreta
 Narrationum, quam gratiosa?
 Cui apponet Deus μάλας μεμαλμέ-
 ρας ὑπὸ τῷ Θεῷ τῇ χεὶρ τῇ ἐλεφάν-
 τινι, quod jocosè Comicus Aristo-
 phanes & ridicule de Minerva
 suorum Atheniensium Tutelari
 locutus; quæ illorum male consilia
 benè vertere finge batur antiqui-
 tus: at Christiano contingit idem
 seriò; cujus illustre Privilegium
 sententia Paulina descriptum,
 Omnia cooperantur in bonum
 diligenti Deum, vel Impedimen-
 ta convertere potest in Adjumenta,
 quærenti non se sed Deum, veri-

us quam Lapis ille Philosophicus Celebris sed Imaginarius, si confici posset à curiosis eadem facilitate & felicitate qua Confingi solet ab otiosis ingeniis eademque virtute mutaret in Aurum Omnia quæ contingeret.

Lubet equidem participare Gaudio tuo quod & anticipare præsagio; lubet, et prælibo certa Spe quod tacita Cogitatione præcipio, Plantata verbis, rigata Lachrynis, Saginata Exemplis, Augustini Stylo, Doctorum, Tuis, Principis, accommodatione nostra quam ornata surget Academia, quam aucta crescet Ecclesia, quam beata florebit Patria vestra Transylvania!

Licebitne mihi ad hæc confer-

re Symbolam meam? Non deeris
 scio Christo, Tibi, Tuis, at neque
 Iudicio meo proderis magis, quàm
 si humillimis votis hoc apud prin-
 cipem tuum perfeceris, ut inter
 alias in Academia vestra faciat
 etiam locum Professioni Practi-
 cæ Pietatis, & supra alias, sine
 qua vel in amenissima terra Je-
 richuntina, Scholis inquam Pro-
 phetarũ, Subamara fluent è Fon-
 tibus illis Aqua, qui hoc divino
 Sale condiendi sunt ad Dulcedi-
 nem gratam, quod Elisba fecerat
 in simili casu, Prophetarum Fi-
 liis etiam hac in re gratificatus, &
 ad suam quasi Sanitatem, adque
 certam ex illis haurientium Salu-
 tem, revocandi: Sine qua nec dig-
 ni Deo nec apti Cœlo, nec profi-
 cui

in Mundo fuerint etiam qui literis elegantioribus excoltissimi, quique Disciplinis omnibus instructissimi.

Facturusne operæ pretium, sapienter in Historiæ suæ Proœmio querit Livius quod Jacobi Baculum teneas accuratè, quo Cœli dimensus Altitudinem stupentibus vim Artis Ignaris, & veritati vix cedentibus, Annunties, si Jacobi Scalam propterea vel interea negligas & veram in illud ne per Somnium quidem insistens quam excidas Hæreditate Cœli, siue quod longè pejus ei Remunties? Non felicior omnino quam Thales opinor, imò multo stultior hac in re, quem suavissime risit Amicula Contemplantem Stellas

in

*in Alto, sed in Aquas ipso facto
Cadentem in Imo fossæ Lutosas:
cum oporteat potius ita respicere
Cælum ut possis eò melius regere
Clavum vitæ cursumque viæ te-
nere, quod Naucleri solent Astrono-
mis in eo non parum sapientiores.*

*Et verè quadrabit in te peri-
tum scilicet & perituum, quod
de se muliebri voce puerili mente
dixit aliquando Nero, denuntia-
tus Hostis à Senatu mortique jam
destinatus, heu Quantus Artifex
pereo non ictu vulneris adhuc,
ac metu confectus & pene mori-
bundus! hæc ad suos effatus, atque
in hac ultima fere Sententia Effla-
vit spurcam animam sævus Car-
nifex & vere πῆλ & ἀματὶ Συμ-
πεφορμῶ, quod aliquando de
illo*

illo Præceptor emphaticè prædix-
erat: Ac quantus Artifex! se por-
tes audire vera vel in hoc Ar-
ticulo rerum Fidicen optimus
& Pessimus Princeps, Auriga
Rotæ melior quam Romæ,
spectatus in Orchestra sæpe,
certè non probatus in Republi-
ca.

Cui Bono, solebat ita loqui
Cassius, Et cui bono profunda
Scientia sine Conscientia pura, po-
lita lingua sine probata vita, nisi
forsan ut referas accurate Baby-
lonii Nebucadnezaris inconcin-
nam Statuam cuius Aureum Ca-
put desineret in Luteos Pedes,
quasi Corona gravatus modo, mox
autem Ruina confringendus vel
Butonem, si palata tua sapiat
Imago

*Imago magis illa, Gemmatum si
forte Capite, toto certe Corpo-
re venenatum Odioque magis
ingenti quam Pretio Nobilem.*

*Et quid si audias Ἀλλαν Ια-
ρεῖς αὐτὸς ἔλασσι βρύων: Egre-
gium opus aiebat Apelles de pi-
ctura cuiusdam rogatus in arte
sua felicitis amuli, sed deest χάρις:
imo vigeant apud vos χαρίσματα,
sed in quibus efflorescat & emi-
neat χάρις, & Apostolica po-
tius quam Attica: Sedeat in
Labris Suada, sed et Fibris Gra-
tia, quæ sola verè Flexanima Sua-
da & medulla suadæ penetran-
tissima:*

*Πραξιτέλης ὃ ἐπαχὲ δὴκεῖ-
ῶσαι Ερωτα*

*Εξ ἰδῆς ἑλκῶν Ἀρχιτοπον κα-
δῆς.*

adeo-

adeoque Gratias cum Musis pul-
cherrimo, quodamque Coniugio com-
miscentes, & Veneres utique Cœ-
lestes cum Amoribus ejusdem ge-
neris & Sanguinis, ut sit vestra
Realis etiam non tantum Nomi-
nalis, Alba Julia, facite ut inde
cum Eruditione Pietatem discen-
tes hauriant illius Alumnus, quam
deinde, non Helenam formosam
referentes, ominis infasti, sed for-
tes et felices utique Διοκλῆς, ut
tranque conjunctam docentes in-
fluant & propinent Ecclesiis.

Sit elatus apud vos Helicon;
arident enim mihi: quæ libenter
igitur usurpo Clementis Alexan-
drini verba, modò prælatus Sion,
& Studiosi vestri potati Rose
Heliconis, sed & saginati Flore
Sionis

Stolis, operas in vineam Domini
 paciscantur suas; & à Domino
 Messis in Messeni suam protrun-
 dantur. Exeant è Castris Aca-
 demiae Christi Milites in Eccle-
 siae Campum quotidie velut Im-
 peratoris Aureliani quondam in
 Bello Marcomannico Celebris a-
 pud Ecclesiasticae scriptores histo-
 ria Christianorum Legio Fulmi-
 natrix, in Doctrina sonantes To-
 nitrui, faculantes in vita Fulgu-
 ra, quod de Basilio Magno Maxian-
 zenus aequalis. Quid enim Ta-
 lē ē? & neque de se, & de rebus, et-
 si fuerint Apothegmata singula,
 modo verba sola, verissimus in eo
 Lucianus; & suum opus ca-
 vendum divino Praeconi ne dicta
 factis deficientibus crebescant,

ut elegantissime (nisi fallor) Augustinus: & certe quod vir sanctus & gravis aliquando vita sordibus indigno Nominis honore, sed istius seculi Philosopho professione, severe taxans incongruitatem rei deformem, Nihil turpius est Peripatetico claudo.

Artifices in illo genere solent emittere Columbas alis unguento suaveolenti delibutis, ut Illices aliarum scilicet in supplementum Domus extructa de novo vel exhausta denno, referentis Basilio: Sed hæc in Academias accommodatione profectò nobiliore Cura, Felix Artificium efficax Illicium, quo non aliud repleverit Academiam vestram & suppleverit Ecclesiam, vel Innocentia Par, vel

vel efficacia simile, vel Gloria
possim addere, sine Pallore ne sub-
oleat Imposturam Judicii mei
nani Stultitia Pellucida, sine Ru-
bore cum Censuram subeat Inge-
mi tui magni tam invidiosè Gi-
gantea comparatio proposita, Sub-
limius.

Stasicles apud Plutarchum,
Montem Athon ingentem tra-
ducere voluerat in Effigiem A-
lexandri Magni totum, si Rex ipse
tam ingentibus ausis annuisset,
Urbem sinistra tenentem Amplis-
simam refertamque Civibus, Dex-
tra fundentem Fluvium, qui Di-
ves Aquis Argenteis illam Oce-
anis Αργυροεισ, præterlabens
allueret, & Armis à Vulcano fa-
brefactis, atque traditis Achilli
suo

suo defenderet, in Monumen-
tum Magnifici Regis magnifi-
cum satis. At Monumentum
sibi Statuet si tantillum tantus
audire dignatus fuerit, Princeps
vester, & manibus suis potius se
Complexus arctiore Cura Rem-
publicam suam Beatis hisce La-
ticibus etiam rigare voluerit Ec-
clesiam Dei, longè quidem opini-
one mea quam potuit Artifex ani-
mi vasti vastique Ingenii vel co-
gitando fingere vel fingendo cogi-
tare Magnificentius. Neque
sapientis erit opinor ὅς ἄπὸν ἐν τοῖς
ἀεγρεῖν ἡσίοι, neque velis accade-
re Cunctator Fabius ad hoc opus,
potius quam Papyrius Cursor.

Semiramis Assyriorum Regi-
na, mulier impigra, virilis animi,
G cum

*eam, circa cultum Capitis occupa-
ta, nuntiaretur ei defecisse rebel-
lem ab Imperio Babylonem, altera
parte Crinium adhuc soluta, protin-
us ad eam contendens accurrit
expugnandam, neque Capillos in
Ordinem, Curiosa prius, Ani-
mal Horæ, quod de Proteo
dixeris effœminato subinde, muta-
bili, quam, quod de Stoicorum
sapiente dixeret veteres, Animal
Gloriæ, tantam urbem in pote-
statem suam non otiosa fœmina re-
degit.*

*Surgite verò quotquot estis
Europa Serenissimi Principes,
Illustrissimi Magnates, agite
viros, imitamini Fœminas (an
quia præcesserunt sequi pudet, &
ne sequi saltē non pudet) etsi
magna*

magna Babylon, ab Imperio vestro quidem, sed etiam Dei precipue defecerit, imo si Sancta Sion, illa Civitas Davidis, à Jebusæis adhuc intercepta vobis & occupata defuerit, ad securam Possessionem Cœlestis Hierosolymæ, Solidum Fructum Victoriæ vestræ, sinceramque Triumphæ Lætitiâ, nulla vobis interea Curatâ Capitalis obsecro videatur, quæ possit huic prævortere, tantas urbes in potestatem vestram redigendi.

Nolite tempus in Nugis terere, quod avolat è manibus, & fugit irrevocabile semel emissum, vel Cras ut ille, Seria rejectis in hilarî computatione Literis Indiciis imminentis etiam tunc vitæ suæ

Coniurationis, hodie morituri, pro-
telare: Nempe fronte Capillata est,
post est occasio Calva.

Quid iuverint Intonsi crines
Apollinis, & Compti Veneris, si
dum tui Capitis ornato Frontispi-
cio delectatus, ipse sine Cerebro
Prometheus, Occasionis amiseris,
Occipitio glabro delusus Epime-
theus, adeoque Fines Imperii tibi
decreverint attonsi, Reique tua
Magnæ simul & Bonæ Spei
Caput, in præcipiti tibi constite-
rint, aut ancipiti loco, si non
omnino præcisa conciderint? Si
tibi latiori contemplanti tua Ca-
pillata Frons Aeris obversetur,
& Calva continenti tristior
Occasus obveritur anrea?
si Coma delibuta floreat &
Co-

Corona delibata marceat?

Et ne Quisquilias Ineptiarum,
 minutius excutiam, vel exagitem,
 magnificentius aut morosius uni-
 versas effœminatorum, quis non
 ingenuè riserit accuratè redigen-
 tem varias in Lyra Chordas in
 Harmonicum sonum singu-
 las & conjunctas, interea
 tamen incuriose neglecta Cor
 & Linguam vel inter se vel ad
 Concertum cum virtute Musici,
 qui non omnino Subigenda tenta-
 ret?

Qui peritæ composita Cithara
 sonare posset in Convivio Proce-
 rum Crinitus Iopas, aut etiam
 mirifica Lyra vel Orphenm su-
 perare Magistrum, Flectere qui
 potuit Superos artifici pulsu

Stupidosque trahere, velit tamen
 Eurydicen sequi, perditè contami-
 nata vita, Centimanus in Bello
 Deorum Gigas, atque in Ache-
 ronta movere præcepit ad Inferos
 immatur a morte non Scelere citato
 cursu descendens & nulla pre-
 ce nullo carmine revocabilis ad
 superos, unde redempta stulte re-
 trospiciens iterum retroacta vela-
 bitur? Et qui semper oberraret
 eadem Chorda contempta Ju-
 none Moneta, cui non videat-
 ur Arte magna Delirare voluisse?
 Gravissime Plato divinus, Οἱ
 σπυδαῖοι ἐν τοῖς γελοιοῖς, γελοιοὶ ἐν
 τοῖς σπυδαῖοις, ut plurimum Degene-
 res Anima et nō magnæ laudis egē-
 tes hæreant in luto Luxuriæ, mol-
 liter ossa cubent illis in lecto Socor-
 dia

*dia, vosevigilate, quibus è meli-
 ore luto finxit præcordia Titan,
 ingentes Heroes : Ne sit Cura
 vobis ut Comitati Sodalitio Spa-
 donum, culti Famulatio Gnatho-
 num, cincti Satellitio Latronum
 prodeuntes in publicum quasi
 Luxuriæ Genii publicæ vel Pa-
 troni, Superbiæ Fontes & Fo-
 mites, Injustitiæ Præfides &
 quasi Tutelares, ita Nomen Ho-
 noris umbratile tueri satagatis e-
 lati quasi Cothurnis, induti
 Larvis illis et infestati Spectris:
 Amor populi vestri Satelles Im-
 perii longè Fidissimus : nec ut
 Unguentati certetis utique cum
 Feminis et pugnetis in Occulto
 nudati virtutibus, etsi non vesti-
 bus Agathyrsi Picti, vel etiam*

placeatis eis, nam quod de mere-
trice sine arte formosissima sine
cura dixit aliquis ingeniosè, de
virtute verius ingenua, Virtus in-
genua Lecythum habet in ma-
lis: Atque ut redeam ad exem-
plum initio propositum, non ut Ca-
lamistrati molliter agatis in Sce-
na nec ut Cincinnatus turpiter apud
coniuncti naris homines et frugi no-
taque melioris audiat, sed eis no-
tis ut quis & maxoi pappi, atque ut
elegantè Homerus ab eodem pe-
tira comparatione luculentissima
sane & significantissima, Aap-
negrat & pappi & maxoi & pappi
& oipa & pappi. Turpe Cibris-
ano sub Capite coronato Spinis, a-
gere militem delictum, gloriosi
Muliebri Crine, quod rase Gir-
culi-

culi forma vel Imagine Corona
 Ludicra faciunt in Apocalypsi
 sub Abaddon Rege suo Locusta,
 non Capite Coelesti potius Ani-
 mae sponse sua pulcherrimo, quod
 etiam casta Marito Matronae
 solent: Ornata Coma quasi
 mysterium Roboris in Capillis in-
 volutum lateret ut Sampsoni tra-
 dito per onicam, vel Fatum Fe-
 licitatis in Purpureo Crine pederet
 illigatum, quod de Niso fertur à Filia
 prodito, vel Immortalitatis etiam
 vehiculum illius innexum Nudo vo-
 litaret & infinita pandulè pro-
 lixo Symmate, quod epinati Persae
 delirantes olim, divi curiosius a-
 lebant, & morituri sollicitè reti-
 nebant, ut Ansa carior esset at-
 tioribus Angeli complexibus et
 tena-

tenacioribus in Cælum sublevatu-
 ri, non Æterna Corona vel de
 Liliis Exempli boni Candida,
 vel de cruenti Purpurea Marty-
 rii, Rosis, ut Cyprianus elegan-
 tissimè, potiusque Floribus è
 Christi Sanguine stillante feliciter
 oriundis, & calcantis Obedientia
 perfecta tramitem vestigiis inter-
 texta, qui Candidus & Rubi-
 candus à Sponsa signatè prædi-
 catur hoc innuente fortasse, quæ
 Candida pariter & Rubicunda
 cum mereatur audire, de virtu-
 tibus etiam suis utique verecun-
 data, suum petit ab Agno Felici-
 tatis integræ Vellus Aureum,
 cuius omnia se debere sua Merito
 Bona recognoscit.

Turpe viro saltem Christiano
 time-

timere sudorem Sybariticè, castris
 que gravioribus etiam visis in do-
 lere prorsus afflictio capite, rugas-
 que Rosarum queri tremebundum,
 quasi procaciter inclementerque
 mordeant, & delicato lateri gra-
 ve vulnus imprimant, appetere
 qui debeat etiam sanguinis epota-
 dum calicem adusque faces etiam
 Spinarum punctiunculas, & am-
 bire, quibus ut Christi Typis &
 Regis, Impressus & Percussus
 Imagine Domini Signetur, eum-
 que referat ut Nummus, non ille
 & omnes aequat & et Adulteri-
 nus, ut Filius aya Jos aequat &
 haud ille degener, et sequatur,
 ut initiatus ante Literas univer-
 sas Alphabeti Duci Cornea pue-
 rorum pensilique tabella pelluci-
 daque

daque praeuanti Cruci, non nitida
Coma coronatus, sed et in Pu-
tida Calvaria crucifigendus.

A te vexatas malo tenere Ro-
sas amicissime Christe: In te vexa-
tas malo uidere comas, amice
Christiane: Turpe viro scilicet
herere molliculum ad Speculum
Veneris, torquentem noxia so-
lertia Capillas, anxia diligentius
plicantem in nodos atque in ordi-
nem sollicita cura reponentem,
si vel parum deflexerint
et imae leuiores ut veniantur ele-
gantia factitia forma, scilicet A-
quila contra proverbium, Mus-
cas, ut Domitianus Imperator
inter foeminas in magnifico Pala-
tio: cum praeiserint & Foeminae
Solutis crinibus & neglecta for-
ma

ma, quæ quò incultior eò pulchrior
efflorescit, & quod de Cassii Br-
tigue Tacitus observat Imagini-
bus, in gentili cuiusdam suorum
funere non prælatis, eò magis
præfulgebant utique quia non
videbantur, & quasi cursu con-
tenderint in Campum Martis, ut
etiam Musca, sicut in Æsopica fa-
bula Testudo, pensans industria
tarditatem, Gloria fulgentes A-
quilas assequerentur, & Christi-
ano profectò turpissimum.

Surgite verò quotquot estis Eu-
ropæ Serenissimi Principes, Il-
lustrissimi Magnates, iterum
vos alloqui fas sit, Accingite vos
ad ingens hoc opus, Accelerate
composito quidem agmine neque
solutis Ordinibus, at vel Solutis
accele-

accelerate Crimibus, Heroes impi-
gri μηδεν ἀνταλλόμενοι, supine
tardi, vel etiam timide cuncti ἀντα-
λλόμενοι, Subigite Deo Mag-
nam illam Babylonem ἑπιτομίῃ
οἰκισμένης, atque Δεισιδαιμονίας
ἑπιτομίῃ, quod de vetere Roma
dictum de hodierna certe verissi-
imum, Μητέρα πόριν, & ne plu-
ra scilicet accumulem, quæ possint
infinita, Superbia turpisque qua-
stus universi Μητρόπολιν: aggressi
magnanime sternite Belli Nodum-
que moramque Turcici, reddite
quæ vobis imperiosa fecerit &
Crudelis appellata Mater, at non
improbi pueri, Lege Talionis,
Ignē, Gladio, conculcatione pedum,
Direptione Theaurorum omni-
um, Nudatione contumeliosa me-
retri-

(III)

retriciis, ultimaque Consumptione
carnium putidarum : resumite
Coronas vestras hæcenus in Cor-
nibus impura Bestia diu satis &
pro Imperio ventilatas, imo sub
pedibus etiam conculcatas, aptius
ad Agni mitissimi pedes, & Se-
dentis in Throno magnificentis-
sini, tutiusque reponendas.

Neque tardetis interea Redi-
gere in potestatem vestram San-
ctam hanc Sionem, tanti momen-
ti Præsidium scilicet, & Coeli
Portam, vel si cui potius illud,
Imperii verè Catholici Claves,
omnia victoribus & illius Domi-
nis aperientes, Eruditionis A-
νεγπολι universæ. Comparete
vobis hæc quæ poterit expug-
nare, non Demetrii πολιορκητος,
sed

sed Dei πολὺν ἤν ποτὶς Ἐλὲ πολὺν,
 Alatum precibus importunis ani-
 mum, sed & Armatum zelo fer-
 vidiore Studium violentis effra-
 ctoribus, & ingeniosis Expug-
 natoribus Urbium clausarum at-
 que castarum, quæ videntur esse
 difficili sed Illice pertinacia,
 vel simplice sed invicta
 merentur audire Pudicitia Vir-
 gines, ut Intacta scilicet &
 Intractabiles.

Alite qui vobis illam conficere
 potuerint egregios Artifices, alite
 vel in ipso mundi Prytæneo mag-
 nifice frugales: Impendite non
 Ornatum vestrum Superfluum
 licet elegantem, sed Aurum vel O-
 pphyrimum, vel utriusque potius
 India recondita Divitiarum rei-

μυρία,

quod in structuram taber-
 naculi Rex aeleli traditis Aegypti
 Spoliis, & Abolito divinitus
 instructis, & viri fecerunt &
 mulieres adhuc Aegyptiacarum
 is ad id, ut Clemens Alexan-
 drinus in Pedagogo loquitur, A-
 gyptia. Tempia magnificentia
 structure pulcherrima, sed eadem
 monstrasti Numina observantia
 putidissima, sapientes, Inaures,
 ipsaque adeo Jocalia sua feliciter
 hac Oblatione spontanea Confe-
 crantes.

Neque hac in Causa properan-
 tes Ordinem Crinium negligite
 tantum, quod Imperiosa Semira-
 mis exemplo docuit, imo Crines
 ipsos impendite detonsos abrosos-
 que, quod etiam memoratur in bi-

...

H

storia

storia factum, & a Fœminis Of-
 ficiis in obsidione Patria, ne
 deesse posset ad Defensionem ma-
 teria Machinis illigandis: neque
 Crines & Frondes iterum bre-
 vi renascituros, sed etiam Carnes
 & Ossa Reditum vestrorum, sed
 ipsum Caput, intimamque vel me-
 dullam, sed Humorem Radica-
 lem cum Vitali Spiritu, sed ipsas
 etiam Radices Imperii vestri nu-
 datas evellat, Nervisque Belli
 pecunie sic interpretor et sapi-
 entia, contendite donec rigeant:
 sed vestra denique vitæ Glorix-
 que summos Apices etiam sacrum
 Caput et Coronam conculan-
 das exponite, Cor et Cerebrum
 dispergenda si necesse: Scep-
 trumque nunquam deinde re-
 floriturum

floriturum, Achillea scilicet animo-
sitate veraque magnanimitate pro-
jicere ne dubitatis,

Ναί μα τοὶ σὺ σκῆπτρον τὸ μὲν ἔ-
ποτε φύλλα καὶ ὄζυς.

Φύσος ἔπειδ' αὖ πρῶτα τομὴν ἐν ὄ-
ρεσσι λέλοιπεν,

Οὐδ' ἀρά θ' ἡλῆσος, ὡς γὰρ αἶ' χαλ-
κὸς ἔλεψεν

Φύλλα τοὺς καὶ φλοῖον.

*Absit ut prospectu tristi refici-
am oculos, nisi detur etiam Sara-
cenorum ē manibus ereptam in
Libertatem vindicare Sanctam
Hierusalem, dixisse fertur in Bello
sacro Richardus noster ē Princi-
pibus Argonautarū unus à magna-
nimitate Corde Leonuncupatus,
cū in jugum montis unde Civitas
sancta subiecta patebat oculis ab*

hoste tunc temporis occupata, pri-
mus evasisset inter alios Proceres,
qui citatis equis ambizioso certa-
mine contenderent ad precipien-
dam tanti spectaculi felicitatem
alacres, & pressa Galea tristis
abstinuit.

O mihi tam longa maneat pars ul-
tima vite,

Spiritus & quantum sat erit tua
dicere facta,

Gloriosissime Domine Christe!
quando tu reſerato Coelo descen-
des Equo ſublimis in Albo, vel
aureis invecſus etiam Quadrigis,
Oculis Igneo vigore radiantibus
& flagrantibus, eſſe non Ore
Gladii, nec fortibus Armis aut
fulgentibus, at Gladio Oris &
acutiſſima Romphaea praeſeuntis

terribilis, & Tunica non Ada-
 mantina sed sanguinolenta, non in-
 fecta Cocco, sed sanguine tincta;
 Sponsus elegans & Victor Au-
 gustus, atque Triumphalis; non
 Decimo tantum sicut Bostia, sed
 Innumerabili Diademate redi-
 mitus; nec in fronte Meretricia
 Mysterio Stigmaticus inustus, sed
 Ineffabili Nomine Divino du-
 bio procul atque fortasse Terra-
 grando venerandus O Aby G. &
 Oeos, & Oeos sed a Aby G., & in ve-
 ste simul & semore scriptu, Rex
 Regum Dominusque Domi-
 nantium, Admirabili Sarel-
 lio Militie Coelestis, Albis e-
 tiam Dueique suo concoloribus E-
 quis insidentis, & Byssinis albis
 & puris induti stipatus, ut non

Horridioris, Armatis ad Bellum
 Parastatis exhibitæ, sed ornatis ad
 Convivium Paranymphis ele-
 gantioris: Ad quod invitabit
 Angelus è Medio Sole, quasi
 Cursoribus illius Equis & Cele-
 ribus usus, Evangelicissi-
 mumque Praconium Curriculo
 Divino circumlatus Orbem per
 universum, Radio quasi Solari
 descriptum pronuntiatumque
 sparsurus: Convivium Fune-
 bre simul & Nuptiale sicut ini-
 tio diximus, quodin mundi nem-
 pe Vesperis, ante Magna Co-
 mitia Salutis, & Gloriz Gra-
 dus, universo Gregi Candidatorū
 tuorū, Sanctitatis & Martyrii
 Gratia præconcessa Universali,
 Designatis Inceptoribus unā
 cum

cum Doctoribus in illa Faculta-
te, plenissime Communicandos, &
Te tuis exhibebitur.

Convivium de quo si intelli-
gatur Observatio Rabbinica suo
sensu futilis, à vero non ablu-
serit, Omnia Fiunt propter
Convivium Paratum Coeli
Filiis & volucris omnibus
& singulis, è Carnibus solis
& omnium Terræ Filiorum
& Bestiarum grandiumque
pinguinumque Coenæ Capite,
Bellua multorum Capitem Be-
hemoth, Elephante, Ramosis
elato Decem Cornibus et Duo-
bus Agni Simulatis, Alto Sep-
tem Collibus, atque in hanc Ho-
ram saginato, nuper in Laqueum
Dei se induente, jamque Coro-

nata Victimâ Sacrificiâ maculata
 Epuloque sacro consumenda, ne-
 scio an ab Archidapifero Comite
 Palatino (Josephus utinam mea
 sônia conjector interpreter) è Car-
 cere squalido diutine probatio-
 nis emergente feliciter, atque in lo-
 cum dignitatis Auita Gradum-
 que cum honoris accessione splen-
 didioris in Imperio repasito, Dei
 mensis inferendo Pontificalibus:
 in eoque veluti Porco Trojano
 Purpuratorum Patrum, Romani
 Græcâ significatione Cleri Plebisq;
 monachorum Procerumque Gryl-
 lorum incluso Grege uniuerso Cir-
 cæα φαρμακοποια, in Admirati-
 onem Bestiæ stupefacto prorsus
 atque in hanc veneficæ redactio,
 conculcante vitæ melioris oblatæ
 in

in Evangelio Margaritas atque
 nulla minorum Sautta vel An-
 gelica nullo carmine divino san-
 bili, nulla verborum vocali Mu-
 sica sive Prophanæ, nulla ver-
 borum sive delictiore Insuper-
 xæ, sive severiore durioreque
 Kpæxæ domabili, sed in ipsius
 tiam Judicii Divini torridissimis
 Ignibus ustulato, vel sic tamen ad-
 huc in Gethem Gruiniente Bla-
 sphemias. Ant cum Pseudopro-
 pheta præclaro Custode præclaro
 Gregis, & Musici Chori tam ab-
 soni Præcentore mirabili, Regina
 Bestiani Templique scilicet op-
 ydæ opy dæ, & uno Miracu-
 lorum Artifice. Reseratis in-
 terea mensas ad ferendas quasi
 Delitiis Placium marinis, una

cum

cum Muti Chori Duce Dracone
 Grandi Seniore potentissimoque
 Leviathan. Ingenti Balæna
 Serpente oblongo & Balæna
 Serpente tortuoso Dracone
 qui est in mari, de quo, quod de
 Iffico Sinu Dionysius, accom-
 modatissimè potest intelligi

Ὡς ὁ Δεῖνων βλοσυρὸς ἐλίσ-
 σεν ἄγκυλῳ ὄρπῳ,
 ad Formam Ditionis obliquam al-
 lusione facta, Hamo Dei fortissi-
 mo potenter extractis, Gladioque
 durissimo confectis, & ad Gu-
 stum sapide conditis, utrisque si-
 mul in eodem Ignis Sulphurei
 Stagno tandem Abeneo vel Ada-
 mantino benè madidis aut etiam
 probè torrefactis: è fonte veri-
 tatis hæc propino tibi, mi Tolmeie,
 Pro-

Prophetica pagina Symposiacæ
 Philologicæ Flores, non è Judaica
 Fabula, Faeces haurio Theologiae
 Talmudicæ, Lacuna Vanitatis,
 Historica fide non Cabalistica li-
 centia, qua Rabbini nescio quam
 Metamorphosin exhibere solent,
 & Anagrammatismum sacre
 Scripturæ discipulis suis, hac ip-
 sa in re, nescio quas Epulas in
 Adventu Messia Gentis suæ para-
 tas somniantes. è saginato Bebe-
 moth & opiparè condita carne Le-
 viathan, interpretatione Literali
 Quando tu Messem tuam colli-
 ges Aurea Falce desectam, Mes-
 sor utique non Spicæ Coronatus,
 & Curuli sed Nubis Augustæ
 Sublimis insidens ut opponas af-
 fluentissime Concrivis tuis è Flo-
 re

re Siliginis optimo confectum, & suavitare tua suavissima temperatum verè Martium Panem: solusque Torcular Iræ calcabis, ut exprimas etiam illis Uvæ Sanguinem purissimum vinumque delicatissimum, adeoque Tui celebrabant in Regno tuo bibentes & comedentes in Abrahæ sinu, magnam Cocinam Domini- cam, & Eucharistica sua Propitiato Patri longè gratissima, tuarum Deliciarum & Hostium suorum Adipe felices & medulla saturati.

Quando tu sicut Imperator olim Urbi quam obsederat in defensione pertinaciori magnanimus ultio scilicet Excidio penitus ever- tendam inversa manu minitans,

ita Superbia magis & Securitate
 tumidam quam Potentia Mag-
 nam Babylonem *Τοιαύτην ἔσθ' ὅπου*
τοιαύτην πόλιν, etiam Ruina
 magnam: & quod de Roma glo-
 riatus est Augustus ipse, Sanctam
 tuam Sionem quam invenies, in-
 firmitate simul ac deformitate La-
 teritiam, restaurans efficies, at
 non relinques Æternitate simul ac
 Felicitate Marmoream Auream,
 Gemmeam acustas es pauperis hor-
 ti, futuri suo tempore dixeritis: id-
 circo Nunc te Marmoreum pro
 tempore credimus in promissis
 hisce de quibus *ἰσθ' ἢ* vel unum
 non perierit, Amen, fidelem &
 veracem testem, à primo ad unum
 Alpha & Omega solus, At in se
 futura Gregem suppleverit adde-
 tis

ris etiam & in idem Orile colle-
 Etis ecclesia, Judaeis, Aureus esto:
 castissimo cultu solus à tuis uni-
 versis & integerrima Sanctita-
 te venerandus.

O mihi tam longe maneat pars
 ultima vite.

Spiritus, & quantum sat erit tua
 dicere facta,

Christe Domine, Domine Glo-
 riosissime ! Quando nobis è
 Plebe reliquis interea Preces
 in Templo Sancto Jejuniiis a-
 lentibus & quasi saginanti-
 bus (Emphasi Tortullianea
 non eloquentia Iulliana loqui fas
 erit opinor) ut succedant Arma
 vestra, dabitur hanc Operam
 Christo militantes, ut hac illius
 Auspiciis Armisque vestris omni-

nò confecta videamus, et Castris in
 Celebri Campo Martio positis,
 etiam vos ô Serenissimi Princi-
 pes Illustrissimique Magnates,
 Ecce Sionei processit Caesaris A-
 strum. Etiam vos &

---Casar Magnus ad Altum
 Fulminet Euphraten Belle, Hæc
 Victorque volentes
 Per populos det Jura, viamque
 affectet Olympo.

Sed quid ego tibi viro satis elegan-
 ti non desino garrulus obstrepere,
 nimis agresti Calamo? Quin
 erubescere mea tu Semiramis au-
 sa prodire sine Calamistro tam in-
 compta tantaque Capitis Illuvie
 deformis, nec hoc contenta quæ vo-
 lueris hac prodire tennus atque tam
 invisa λογδιαρροια, tantoque
 3116
 Liu-

Lingua profluvio vexare Specta-
tores incivilis & tantum non ene-
care fastidio, pereatque tua tecum
non magno magis existimo quam
Maligna Babylon.

Imo Perge, Perge rustica Lo-
quacitas & Rusticitas loquax in-
tegram Chartam maculare; qua
non ducet opinor Apollinis Cho-
rum ut docta, sed Aget, ita po-
tius auguror, Cucullum, pi-
peris, in hoc damnata: audie-
etque marito, Blattarum, &
Tinearum Epulae, non De-
litiae Musarum, nec Epistola,
sed Sarcina, quae jam vastapo-
terit onerare Plaustrum totum,
sed nulla unquam poterit ornare
Fasciculum tuum.

Parce verò, Parce Candidissi-
me

me Toluerit: non potui velificari
 gloriola mea, qui certe *Recepta*
populi *procurator* *in* *Recepta* *procurator*, *Et*
 seposita per annos duodecim La-
 tino Stylo, nec mirum si tam den-
 sa rubigine Scabro tamque din-
 turba desuetudine, *Pedarum*
in *consilio* *Senator*, hac ad te
 scripserim vel effuderim potius
 exhaustus quotidianis Operis, in-
 terpellatus infinitis negotiis, inter-
 clusus omnibus Angustis ingenui
 Temporisque tantumque non Ob-
 rutus, appello te, qui conscius ex
 parte nasse potes optimè: volui
 tamen Amicitiae Litare tuæ, vel
 etiam Bono potius, hanc operam
 dare Publico.

Neque recusavero Culpa re-

us etiam *Iustitiae* satisfacere :
Habeas igitur omnium in hisce
scriptis erratorum *Indicem*, *Vin-*
dicemque meipsum *Judice* *Teste*
meipso *Reum* : *Ingens* hic *Ajax*
meus in se tandem *Μαχίνοπος*,
Incumbat in *Spongiam* : quod de-
fendi non potest, *ablu*i potest, *altio-*
re *sensu* fateor, imo *divinitus*
ē *pie*, sed non *absimili* dixit *Ambrosius* : *tegi* non potest *Septem-*
plici *Clypeo* *defensus* *Apologie*
Centuplicis, at *expurgari* forte
Censuris *acrioribus* *ē* *Lituris*
potest *atrioribus*; et si *multae* non
possunt,

Una litura potest.
Accipe quinetiam *Malorum* *Ili-*
ada *meorum* totam, quam longam
parva *Nuce* *vilique* *conclusam*, sed
Arte

*Arte minore tamen adhuc & vi-
 liore descriptam : Accipe
 Summam Monitorum, Votorum
 Verborumque quam nec Poeta nec
 Orator (audies Enigma, quo ma-
 lignior Epistola quæ Salutans in-
 finito verbosa Ceremoniæ Loga-
 rithmo, sed amantissime, confecit
 Oculū tuū eademq; rursus intrica-
 to lapidosa sententiæ Labyrintho
 cruciabit Ingenium tuum sed le-
 vissimè Valedicens) et Poeta ta-
 mē Extēporalis et pro te ad Thro-
 num Gratia æternus Orator, non
 ut huc usque Laxam in Diluvii
 Ciceroniani modum fluentem, sed
 vinclam Numeris ne intercidat
 ut Numellis in carcere, sed non
 Tulliano, nec Vitale Carmen u-
 tique sine Genio, sed ἐφ' ἑμῶν Ani-
 I 2 mal-*

malculum, nec Dialis ipse Flamen
ex officio, praefato tibi quidem et
Lectori, Favete Linguis, at Hoc
Age mihi non imperato, duobus
obvolutam effero, sed et offero de-
dicatam versiculis, agnosco me-
tro quam poëltice scabra minimeq;
scito currentibus, ignosce si
Rythmo Patbetice sacro maxime,
que sancto gratioribus,
Impleat in Patriam redituri Vela
Jehova:
Impleat in Patria Vota Jehova
va tua.

Epist. Junii 10. 1638.

Tuus in nostro &c.

Tuus in Nostro Conservus in Domino, qui hæc
Ex animo totus, Optat, erat, Ominatur,

Johannes Timeothei Philadelphus,

Germano-Saxo-Britannus.

Unius Instauratoris Artium Admirator

Summus, ut Aquila Sublimis:

Veri Conditoris Templi Pan sophiz Amator
Sincerus ut Phœnicis similis:

Boni Conciliatoris Ecclesiarum Æmulator
Sanctus ut Columbæ Simplicis.

Verbo:

Amator Polycarpi Pan sophi Comenii:

Æmulator Irenzi Ecclesiastici Durzi;

Admirator Chrysostomi Organici Verulamii

Bonique Publici spes illius effulserit undecunque

Sititor Aridus, Avidus Esuritor.

Europæ Potentatibus, Statibus, Magnatibus,

Optimatibus & Senatibus universis

λεγεσθῶν, à Sacris, à Memoria.

*Non invenio
vocabulum, sed
facio Anal-
gicum.*

Quibus hæc dedicata nisi fuerit ab ipsis Abdicata

Felicitas Ultimi Saculi,

id est, Aurei

Denuo Renascituri

FINIS.

Aug. 24 1639.

Imprimatur.

THO. WYKES.